

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.248/2023/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Bölcskey Zsolt Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Bölcskey Zsolt ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.002/2022/96. számú, 105. sorszám alatt kiegészített ítélete ellen a felperes részéről 97., az alperes részéről 98. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, annak nem fellebbezett rendelkezéseit – az alább hatályon kívül helyezett rendelkezések kivételével – nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és a sérelemdíj összegét felemeli 11 000 000 (tizenegymillió) forintra, míg az alperest a sérelemdíj után terhelő kamatfizetési-kötelezettség kezdő napját 2023. január 12. napjában állapítja meg, a kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési többletköltség tökeösszegét leszállítja 319 946 (háromszáztizenkilencezer-kilencszáznegyvenhat) forintra, a kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség tökeösszegét leszállítja 42 452 (negyvenkétezer-négyszázötvenkét) forintra, egyebekben – az alább hatályon kívül helyezett rendelkezések kivételével – helybenhagyja, míg az elsőfokú részítélet kórházi élelemfeljavítás költsége, rehabilitáció költsége, kórházi kezelés során felmerült gondozás többletköltsége, otthoni ápolás és gondozás költsége, tisztasági többletköltség, háztartási- és ház körüli kisegítés költsége, kísérő közlekedési többletköltsége, keresetvesztés és a fürdőszoba átalakításának költsége címén megítélt kártérítésre, valamint a költségtérítő és jövedelempótló járadék címén megítélt valamennyi kártérítésre, továbbá a perköltség, a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett perköltség viselésére vonatkozó részeit hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy legkésőbb e részítélet meghozatalától számított 60. (hatvanadik) napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 480 000 (négy száznyolcvanezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Megállapítja, hogy a részítéleti rendelkezésekre jutó további 529 744 (ötszázhuszonkilencezer-hétszáznegyvennégy) forint meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhén marad, másodfokú perköltség megtérítésére pedig egyik fél sem köteles.

Megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezett rendelkezésekkel összefüggésben a felperesnek és az alperesnek is 300 000 (háromszázezer) forint másodfokú perköltsége merült fel, a meg nem fizetett fellebbezési illeték összege pedig 1 274 590 (egymillió-kétszázhetvennégyezer-ötszázkilencven) forint.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által az ügy érdemére vonatkozóan megállapított tényállás szerint V. Zs. 2014. november hó 17-én 9 óra 6 perc körül H. felől L. felé közlekedett a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítással az alperesnél biztosított M.-1.. forgalmi rendszámú tehergépkocsiból és az X.-0.. forgalmi rendszámú vontatmányból álló járműszerelvénnel. A mintegy 60-70 km/h sebességgel történő haladása során figyelmetlensége miatt áttért a szemközti forgalmi sávba, ahol összeütközött a saját sávjában szabályosan közlekedő, a felperes által vezetett L.-3.. forgalmi rendszámú személygépkocsival, amely az ütközés következtében lesodródott az útról, majd felborult, a felperes pedig az utastérbe szorult. A H.-i Járásbíróság a 4.B.19./20../1.. számú jogerős ítéletével bűnösnek mondta ki V. Zs.-ot közúti baleset okozása vétségében.

[2] A felperes nem használta a biztonsági övét a káresemény során.

[3] A felperes a káresemény következtében 8 napon túl gyógyuló, súlyos, életveszélyes, többek között a jobb combcsont fejtávoli végének nyílt, darabos, elmozdulásos törésével, a sípcsont törésével, a bal combcsont törésével, jobb oldali sorozatbordatöréssel, jobb oldali köpeny-légmellel járó sérüléseket szenvedett.

[4] Az alperes a felperes kárbejelentését követően összesen 6 731 565 Ft-ot fizetett meg a felperesnek.

[5] A felperes a sérülései miatt 2014. november 17-től 2014. december 27-ig előbb intenzív osztályon, majd traumatológián állt kórházi gyógykezelés alatt H.-ban, 2015. január 6-tól 2015. február 10-ig pedig ugyanitt a mozgásszervi rehabilitációs osztályon. Bár a felperes járáskészsége és önellátása javult, azonban az alkalmazott gyógytorna, fizioterápia, masszázs, aktív és passzív mozgás ellenére a jobb térd és a bal könyökízület mozgásai csak mérsékelt javulást mutattak, amiért a h.-i kórház traumatológiai osztálya javasolta a felperes bal könyökízületének műtétjét, ezért 2015. február 10-én ismét felvették a h.-i kórház traumatológiai osztályára, majd 2015. április 15-ig a kórház rehabilitációs osztályán kezelték. A kiegészítő fizioterápiás és masszázskezelés, valamint vízitorna mellett a felperes bal könyökének funkciói javultak és bővült a térdeinek mozgástartománya is, valamint mérséklődtek fájdalmai is, ezért ambuláns gondozásba irányították, további gyógykezelése folytatásának javaslatával.

[6] A felperes ezt követően az alábbi időpontokban állt rehabilitációs gyógykezelés alatt Bp.-en az O. S.eü.-i Intézetben: 2015. július 6-tól 2015. augusztus 3-ig, 2015. szeptember 10-től 2015. október 12-ig, 2015. november 23-tól 2016. január 11-ig, 2016. június 15-től 2016. június 18-ig, 2016. július 25-től 2016. szeptember 15-ig, 2016. december 11-től 2016. december 23-ig, 2017. január 4-től 2017. február 6-ig, 2017. március 20-tól 2017. április 3-ig, 2017. december 5-től 2017. december 11-ig, 2017. december 11-től

2017. december 23-ig, 2018. január 3-tól 2018. január 22-ig, 2019. január 4-én, 2019. január 15-től 2019. február 11-ig, majd 2020. március 2-től 2020. március 16-ig.

[7] Időközben, 2016. április 11-től 2016. április 14-ig ismét a h.-i kórház traumatológiai osztályán kezelték, majd ugyanitt 2016. április 22-én eltávolították a varratait. 2016. október 11-én a M. H. Eü.-i Kp.-i O.-i Szakambulanciáján vizsgálták a jobb térdének panaszait, és endoprotézis beültetéséhez várólistára vették. 2018. augusztus 16-án magánrendelésen jelent meg, míg 2018. november 19-én a hatvani kórház tüdőgyógyászati szakrendelésén vizsgálták azon panaszát, hogy légzési funkciói nagy mértékben romlottak a káreseményt követően.

[8] A felperes 2019. február 19-én bal könyökének panaszaival az O. Ggy.-i Kp. Ambulanciáján is járt, majd 2019. február 22-én vizsgálták a P. S. utcai K., Rendelőintézet és M. O. T.-i Kp. VI.. számú Msz.-i K. ambulanciáján is, ahol 2019. április 3-tól 2019. április 5-i állt gyógykezelés alatt. Ugyanitt 2019. április 15-én, 2019. május 24-én, 2019. július 12-én, 2019. szeptember 6-án és 2019. november 28-án jelent meg kontrollvizsgálaton.

[9] Emellett 2018. szeptember 3-án, 2018. október 29-én és 2018. december 17-én a h.-i kórház pszichiátriai szakrendelésén is kezelés alatt állt.

[10] Időközben a felperes rokkantsági ellátásához készített szakértői vélemények a mozgásszervi károsodását, illetőleg össz-szervezeti egészségkárosodását 50%-ban határozták meg azzal, hogy foglalkozási rehabilitációja nem javasolt.

[11] A felperes mindkét oldali térdközeli töréseit térdízületi protézis beültetésével kezelték, amelyet követően a bal oldalon jó térdmozgás alakult ki, a jobb oldalon viszont jelenleg is mérsékeltén beszűkült mértékű térdmozgás észlelhető. Ugyanakkor mindkét térd vonatkozásában mérsékelt fokú oldalirányú térdízületi instabilitás áll fenn, és a jobb alsó végtag kb. 2,5 cm-mel rövidebb. A felperes emiatt a rövidtávú helyváltoztató mozgásában közepes fokban, a hosszútávú helyváltoztatásában és a tömegközlekedési eszközök igénybevételével összefüggésben súlyos fokban károsodott.

[12] A felső végtagi sérüléseit sorozatműtétekkel próbálták gyógyítani, amelyek ellenére a bal könyök hajlításos zsugorodása következett be, emiatt a bal felső végtag funkciója súlyos fokban károsodott, a bal kezét komoly fokban korlátozottan tudja csak használni. Ugyancsak a káresemény következményeként a bal váll ízületének mozgása is beszűkült és a bal keze is funkciózavarban szenved csuklóízületi mozgásbeszűküléssel, a kéz ujjainak manipulációs zavarával és jelentősen csökkent erejével.

[13] A felperes három végtagja is jelentős mértékben megsérült a káresemény során, ezért a rehabilitációs kezelések ellenére is az élet szinte minden területén segítségre szorult.

[14] A felperest – mivel korábban testvérét közlekedési balesetben veszítette el – rekurrens depressziós tünetek miatt kezelték a káreseményt megelőzően is, a káreseményt követően azonban feszültségcsökkentő és altató hatású gyógyszerek szedésére szorult. Bár a

káresemény miatt új pszichiátriai betegsége nem alakult ki, korábbi tünetei olyan fokban mélyültek el, amely pszichiátriai kezelést igényelt. A felperes pszichiátriai állapota nem végleges, azonban nem is hozható kizárólagosan okozati összefüggésbe a káreseménnyel.

[15] A felperes fizikai egészségi állapota kialakultnak tekinthető, abban javulás nem várható, ugyanakkor az átlagosnál gyorsabb mozgásszervi öregedési folyamatok kialakulásával kell számolnia. Az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint a felperes baleseti eredetű munkaképességcsökkenése 67%, amely 50%-os baleseti eredetű egészségkárosodásnak felel meg; emiatt súlyosan mozgáskorlátozottnak minősül.

[16] Bár a káreseményt követően 11 napig lélegeztetésre szorult a felperes, a felperesnek nincs a káreseménnyel okozati összefüggésben álló légzőszervi megbetegedése.

[17] Az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint a felperesnek 137 600 Ft gyógyszerkiadása keletkezett a káresemény miatt.

[18] A felperes a káreseményt követően 2015. november 17-ig részesült táppénzben, munkaviszonyát pedig 2015. november 11-én megszüntették, amely időponttal az alperes peren kívül megtérítette a felperes keresetveszteségét. Az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint a felperes mint OKJ-s képzés keretein belül szerzett könnyűgépkészítő és vagyongőri képesítéssel is rendelkező személy igazolt keresetvesztesége a 2015. november 12-e és 2018. december 31-e közötti időszakban összesen bruttó 6 372 431 Ft volt.

[19] A felperes a káreseményt követően nem képes ellátni a lakóhelyeül szolgáló címl szám alatti 210 négyzetméter területű családi házban és az ahhoz tartozó 400 négyzetméter alapterületű kertben szükséges háztartási és ház körüli munkákat. Az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint továbbá a felperes bérlőként 2017. június 20-án haszonbérleti szerződést kötött a I.-i erőmű víztározóján található, 50 négyzetméter területű földre és vízfelületre, amely szerződést 2020. május 15-én és 2021. július 15-én is módosítottak. Sérülései miatt a felperes lakóhelyén található fürdőszoba átalakítása is indokolt. Nem tud igénybe venni tömegközlekedési eszközt, házastársa rendszeresen látogatta őt a kórházi és rehabilitációs gyógykezelések során, de szállította is őt az ilyen kezelésekre, miután az otthonában folytatódott a rehabilitáció. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint indokolt volt a felperes ételmezésének feljavítása, vitamindús zöldségek és gyümölcsök biztosítása, továbbá kiváltották számára a kórházi gyógykezelésével és rehabilitációs kezelésével kapcsolatban felírt és a gyógyulását elősegítő gyógyszereket is. Emellett indokolt volt körületekintően odafigyelni a szükséges tisztálkodásra is, amely miatt többletköltsége keletkezett. A felperes részére felesége biztosította a kórházi gyógykezelés és rehabilitációs kezelés során szükséges és indokolt ápolást és gondozást.

[20] A felperes megváltoztatott keresetében kérte az alperes kötelezését sérelemdíj címén 17 000 000 Ft és annak 2014. november 17-től a kifizetésig számított késedelmi kamatai, lejárt kártérítés címén pedig 12 587 633 Ft, valamint 5200 Ft után 2014. november 17-től, 1 484 519 Ft után 2016. május 15-től, 560 000 Ft után 2016. május 22-től, 1 457 200 Ft után 2016. július 31-től, 3 187 200 Ft után 2016. december 16-tól, 673 400 Ft után 2016. december 19-től, 410 000 Ft után 2016. december 31-től, 53 065 Ft után 2017. június 7-től, 652 296 Ft után 2018. január 15-től, 170 000 Ft után 2018. augusztus 17-től, 3 934 753 Ft

után 2022. május 12-től, 6 372 431 Ft után pedig 2017. május 7-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai megfizetésére. Emellett költségtérítő járadék címén 2019. január 1-jétől véghatáridő nélkül kérte kötelezni az alperest havi 133 760 Ft, a lejárt járadékrész után pedig 2020. november 30-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatának megfizetésére. Jövedelempótló járadék címén 2019. január 1-jétől 2019. december 31-ig havi 205 269 Ft, 2020. január 1-jétől pedig véghatáridő nélkül kérte kötelezni az alperest havi 230 005 Ft megfizetésére, a lejárt járadékrész után pedig 2021. május 31-től a kifizetés napjáig számított késedelmi kamat megfizetésére is. Mindezek felül 3 000 000 Ft 2014. november 17-től 2016. április 1-jéig járó késedelmi kamatai és perköltsége megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint az alperes biztosítottja által okozott balesetben elszenvedett testi és lelki sérülései miatt a már megfizetett 5 000 000 Ft sérelemdíjon felül az általa igényelt sérelemdíjra jogosult, továbbá a káresemény miatt mind a kezelés, mind a lábadozás, mind a kialakult állapota mellett számtalan kiadása és elmaradt jövedelme is keletkezett. Álláspontja szerint bekötött biztonsági öv mellett is nagyban hasonló sérüléseket szenvedett volna el, ezért kármegosztás alkalmazása nem indokolt, annak esetleges mértéke pedig 10%.

[21] Az alperes ellenkérelmében 1 500 000 Ft sérelemdíj és annak a 2015. február 24-i kárbejelentéstől számított kamatai, a káreseményt megelőző egy évben elért, igazolt jövedelmének alapulvételével (és 20% közrehatással) számított lejárt és jövőbeni keresetvesztesége, valamint szintén a jövőre nézve havi 16 000 Ft közlekedési többletköltség valamint 10 000 Ft háztartási és ház körüli kisegítés címén igényelt járadék erejéig nem ellenezte a kereset teljesítését, azt meghaladóan kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Hivatkozása szerint a felperest 20% mértékű közrehatás terheli a biztonsági öv használatának elmulasztása miatt. Ennek figyelembevételével pedig a pert megelőzően túlnyomórészt kompenzálta a felperes vagyoni és nem vagyoni károsodását, amelyet és az általa elismert mértéket meghaladóan a felperes nem bizonyította egyéb követelését.

[22] Az elsőfokú bíróság a fellebbezésekkel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy az alábbiak szerint fizessen meg a felperesnek:

- sérelemdíj címén 5 000 000 Ft-ot és annak 2014. november 17-től számított kamatait,
- kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési többletköltség címén 399 932 Ft-ot és annak 2016. május 15-től számított kamatait,
- kórházi élelempótlás címén 355 200 Ft-ot és annak 2016. május 15-től számított kamatait,
- kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség címén 530 065 Ft-ot és annak 2017. június 7-től számított kamatait,
- kórházi kezelés során felmerült gondozási többletköltség címén 100 000 Ft-ot és annak 2016. május 22-től számított kamatait,
- otthoni ápolás, gondozás költsége címén 512 500 Ft-ot és annak 2016. december 19-től számított kamatait,
- gyógyszerköltség címén 137 600 Ft-ot és annak 2016. december 16-tól számított kamatait,
- tisztasági többletköltség címén 93 600 Ft-ot és annak 2016. július 31-től számított kamatait,
- háztartási- és ház körüli kisegítés költsége címén 886 000 Ft-ot és annak 2016. december 16-tól számított kamatait,
- kísérő közlekedési többletköltsége címén 840 000 Ft-ot és annak 2016. december 16-tól számított kamatait,

- keresetveszteség címén 6 372 431 Ft-ot és annak 2017. május 7-től számított kamtait,
- fürdőszoba átalakításának költsége címén 3 934 753 Ft-ot és annak 2022. május 12-től számított kamatait,
- 2019. január 1-jétől véghatáridő nélkül költségtérítő járadékként rehabilitáció címén havi 20 000 Ft-ot, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz címén havi 15 000 Ft-ot, közlekedés címén havi 25 000 Ft-ot, háztartási- és ház körüli kisegítés címén havi 30 000 Ft-ot, a felperes személye körüli kisegítés címén havi 10 000 Ft-ot,
- jövedelempótló járadék címén 2019. január 1-jétől 2019. december 31-ig havi 205 269 Ft-ot, 2020. január 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 230 000 Ft-ot.

Ezt meghaladóan elutasította a keresetet, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 450 000 Ft kereseti illetéket és az államnak 459 082 Ft „perköltséget”. A felperes fellebbezése alapján hozott kiegészítő ítéletében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította a járadékra vonatkozó rendelkezéseket.

[23] Határozatának – az érdemi döntés, ezen belül pedig a fellebbezések elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró – indokolásában kitért arra, hogy pervezető végzésével azért utasította el az alperes eljárás szabálytalanságára alapított kifogását és az eljárás megszűnése iránti kérelmét, mert nem az alperes, hanem a felperes előkészítő irataiban előterjesztett álláspontot fogadta el, ezért érdemben bírálta el a keresetet.

[24] Ennek részeként ismertette a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) biztonsági öv használatára vonatkozó egyes rendelkezéseit, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:525. §-át [ténylegesen annak (1) bekezdését], amely szerint a károsultat kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség terheli; az e kötelezettségek felróható megszegése miatt keletkezett kárt a károkozó nem köteles megtéríteni. Utalva a bírói gyakorlatban az okozati összefüggés körében kialakult álláspontra is leszögezte, hogy a felperes megszegte a közúti közlekedés biztonsági öv használatára vonatkozó szabályait, ezért alkalmaznia kellett a Ptk. 6:525. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján meghatározható volt a felperesi közrehatás aránya, amelyet 20%-ban fogadott el. A beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény szóbeli kiegészítése szerint az igazságügyi gépjárműszakértővel történő szakmai konzultáció alapján az állapítható meg, hogy a felperes bizonyos sérülései akkor is bekövetkeztek volna, ha be van kapcsolva a biztonsági öve, de bizonyos sérülések bekövetkezésétől a biztonsági öv bekapcsolása megvédhette volna. A becsatolt öv jó védelmet nyújtott volna az alsó végtagok esetében, emellett statisztikailag nem éri el az 1%-ot azon közlekedési balesetek aránya, ahol a be nem kötött biztonsági öv esetén kisebb vagy enyhébb sérülések érték a sofőrt, azaz a biztonsági öv az esetek túlnyomó többségében megóv a sérülésektől, azonban maga is tud sérüléseket okozni. A perbeli esetben egy nagy tömegű tehergépjármű-szerelvény ütközött össze egy kisebb tömegű személygépkocsival, amiből az következik, hogy a személygépkocsi mintegy lepattant a nagyobb gépjárműről, emiatt a felperest sokkal nagyobb erőbehatások érhették az ütközés pillanatában, ezért akkor is hasonló súlyosságú mellkasi sérülései alakultak volna ki, ha bekapcsolta volna a biztonsági övét, ezért az orvosszakértő 50%-ban határozta meg a közreműködési arányt. Figyelemmel a Ptk. 6:525. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra is ugyanez 80-20%-os közrehatási arányt eredményez.

[25] A sérelemdíj körében ismertette a Ptk. 2:52. §-ának (1), (2) és (3) bekezdéseit, Magyarország Alaptörvényének XX. cikkét [ténylegesen annak (1) bekezdését] és a Ptk. 2:43. §-ának a) pontját. Mivel a felperest nem vitásan nem vagyoni sérelem érte, amelyért a károkozó (büntető ítélettel is megalapozott) felróhatósága miatt felelősségbiztosítóként az alperest terheli fizetési kötelezettség, a felperes azonban megszegte a KRESZ 48. §-ának (4) bekezdésében a biztonsági öv használatára előírtakat, ezért a Ptk. 6:525. §-ának (2) bekezdésére is figyelemmel a 20%-os felperesi közreműködési arányt a sérelemdíj mértékénél is értékelte. Mindent mérlegelve 5 000 000 Ft sérelemdíj és annak 2014. november 17-től számított kamatai megfizetésére azért kötelezte az alperest a pert megelőzően megfizetett 5 000 000 Ft-on túl, mert a jogsértés súlya átlagos volt, nem volt ismétlődő, e pénzbeli előny képes a kialakult lelki hatások enyhítésére és a sérelemdíj „büntetőjogi” funkciójának betöltésére az egyedi, illetőleg a gépkocsivezetők körében jelentkező prevenció terén. A 20%-os károsulti közrehatás pedig jelentősnek értékelhető, amely mellett a felperest és környezetét ért hatásként elfogadta a felperes 87. sorszámú beadványában hivatkozott immateriális hátrányok bekövetkeztét, de az alperes 88. sorszám alatti összefoglaló előkészítő iratát is értékelve csupán további 5 000 000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest annak Ptk. 6:48. §-ának (1) bekezdése szerinti kamataival együtt.

[26] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a joggyakorlat a teljes reparáció érdekében abba az irányba mozdult el, hogy az elbírálás idején uralkodó ár- és értékviszonyok alapulvételével határozza meg a sérelemdíj mértékét, ha az ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a sérelemdíj reparációs funkciója nem juthat érvényre. Bár ilyenkor az EBH2009. 2041. szám alatt közzétett eseti döntés szerint nem jár késedelmi kamat, jelen esetben az szolgálta a teljes reparációt, hogy az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével, továbbá kamatokban is marasztalja az alperest.

[27] A kártérítési igény körében pedig ismertette a Ptk. 6:522. §-ának (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, és a felperes által alkalmazott sorszámozást követve az alábbiakat állapította meg:

[28] Alaptalan volt a káresemény során tönkrement ingóságok címén a megváltoztatott keresetben támasztott 5200 Ft tőke és járulékai megfizetése iránti igény, amely ténylegesen a 20%-os felperesi közrehatás miatt, azaz az alperes részéről megalapozottan levont összeg.

[29] A kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési többletköltség címén érvényesített 630 339 Ft-ból 399 932 Ft-ot és annak 2016. május 15-től számított kamatait találta megalapozottnak, mert a felperes igen súlyos sérülései és a gyógykezelés körülményei miatt nem volt elvárható a házastársától, hogy – a felperes költségére és érdekében – minden esetben tömegközlekedést vegyen igénybe. A felperes által érvényesített összesen 436 alkalomból a rendelkezésére álló okirati bizonyítékok, tanúvallomások és orvosszakértői vélemények alapján a felperes által felszámított alkalmak közül csupán azok 64%-át fogadta el bizonyítottnak és indokoltnak, ezért 280 alkalom alapulvételével kötelezte az alperest 399 932 Ft tőke megfizetésére, amelyet meghaladóan elutasította a keresetet.

[30] Az elsőfokú bíróság mint bizonyítatlant utasította el a kórházi és otthoni lábadozás időszakában megvásárolt ingóságok címén támasztott 265 180 Ft összegű igényt a határozat indokolásában részletesen kifejtettek szerint.

[31] A kórházi élelemfeljavítás címén támasztott 589 000 Ft összegű igényt – ellentétben a határozatának rendelkező részében foglaltak szerinti 355 200 Ft összegű marasztalással – szintén a bizonyítottság hiányában utasította el az általa megindokoltak szerint.

[32] A kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség miatt érvényesített 530 065 Ft-os igényt – kitérve arra is, hogy a felperes 53 065 Ft összegű követelést érvényesített – teljes egészében megalapozottnak találta a határozatában értékeltek szerint.

[33] A rehabilitáció többletköltsége címén igényelt 652 296 Ft összegű igényt ugyanakkor szintén bizonyítatlannak ítélte. A felperes előadása szerint 2017. február hónaptól heti két alkalommal jár uszodába, kéthetente gyógyfürdőbe, továbbá ekkortól hetente „gyógymasszázszt és gyógytornát is igénybe vett az otthonában betanított módon”, amelyre 23 hónapra havi 28 760 Ft-ot érvényesített. Az alperes hivatkozása szerint azonban e jogcímen megfizette a számlával igazolt kiadások 20%-kal csökkentett részét, azaz 9184 Ft-ot, álláspontja szerint a felperes feleségének tanúvallomása alapján, továbbá mivel a felperes az érintett szolgáltatásokat a társadalombiztosítás által finanszírozott ellátás keretein belül tudta igénybe venni, mint bizonyítatlant kérte elutasítani ezt az igényt. A felperes erre válaszul azt adta elő, hogy a megfelelő kárrendezés hiányában nincs abban a helyzetben, hogy igénybe vegye az egészségi állapotának fenntartását célzó mennyiségű gyógytornát, úszást és rehabilitációs kezelést, amely azonban nem mentesítheti az alperest a kártérítési felelőssége alól. A felperes kifejezetten hivatkozott az orvosszakértő által megfogalmazott két orvosszakmai álláspontra is, amely megállapításokat az alperes sem vitatott, azonban az alperes kizárólag a közlekedési balesettel okozati összefüggésben ténylegesen bekövetkezett vagyoni károk megtérítésére köteles, olyan kiadások és költségek reparálására nem, amelyek fel sem merültek. A Ptk. 6:522. §-a [ténylegesen annak (1) bekezdése] szerint a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni, a (2) bekezdés c) pontja szerint pedig a teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket is. A bírói gyakorlat nem egységes a vonatkozásban, hogy a károsultat ért vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges költség mint kár mikor következik be: annak szükségessé válásakor vagy amikor a kiadás megtörtént. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a rehabilitációs többletköltség mint kár jogilag csak abban az időpontban következett volna be, amikor a felperes e költségeket ténylegesen is kifizette. Bizonyítási érdeke miatt a polgári perrendtartásról szóló CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ának (1) bekezdése alapján a felperesen volt a bizonyítási teher, amely kötelezettségének nem tudott eleget tenni, ezért e tekintetben elutasította a keresetet.

[34] A kórházi kezelés során jelentkező gondozási többletköltség címén támasztott 560 000 Ft kártérítési igény körében a felperes Cs. L. P. és „felperes neve” tanúk vallomásaira és az orvosszakértői bizonyítás anyagára hivatkozott bizonyítékként, ez utóbbi alapján arra, hogy a felperes sérülései miatt elfogadható, hogy a felperest házastársa segítette a tisztálkodásban, étkeztetésében és a higiénias szükségletek terén. Az alperes álláspontja szerint azonban a felperes feleségének tanúvallomása ezt nem támasztotta alá, de a követelt

összeget is eltűzöttnek tartotta. Bár a felperes e keresetét fenntartotta, az elsőfokú bíróság a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése alapján arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy e vagyoni kárigény jogalapja fennáll az orvosszakértői vélemény alapján, azonban a felperes az összecszerűség körében nem tett eleget teljes körűen bizonyítási kötelezettségének, ezért csupán 100 000 Ft és annak 2016. május 22-től számított kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, azt meghaladóan pedig elutasította a keresetet. A felperes egészségi állapota ugyanis indokolta a 2014. november 27-től 2016. január 11-ig terjedő időszakban a házastárs segítségét a tisztálkodásában, étkezésében és higiéniai feladatok és szükségletek ellátásában is, azonban szemben a felperes által megjelölt 40 000 Ft-tal, havi 11 111 Ft gondozási többletköltség figyelembevételével volt indokolt az alperes marasztalása.

[35] Az otthoni ápolás és gondozás költsége címén előterjesztett 673 400 Ft követelés kapcsán arra volt figyelemmel, hogy az orvosszakértő milyen mértékben határozta meg az ápolás és gondozás időigényét. E szerint a felperes 2015. január 6-ig 24 órás ápolásra, gondozásra szorult, majd a 2015. április 15-ig történt ismételt kórházi kezelést követően részleges ápolásra és gondozásra szorult napi 8 órában, egészen 2015. július 6-ig. 2015. augusztus 3-át követően ismét otthonában lábadozott, segédeszközként egy könyökmankót, valamint külső térdrogzítót kellett használnia. Az alsó végtagi instabilitása miatt továbbra is ápolásra, gondozásra szorult napi 4 órában, amely állapota 2015. december 31-ig állt fenn. 2016. június 16-án bal térdízületi szalagplasztika történt a felperesnél, amelyet követően már csak napi két órában, de két heti időtartamban ismételten indokolt volt az ápolása és gondozása is. A felperes ismételt műtétjére 2016. december 12-én került sor, jobb térdébe teljes térdprotézist ültettek be, amelyet követően 2016. december 23-tól 2017. január 4-ig napi 8 órás ápolása, gondozása fogadható el. 2017. január 4-én a felperest ismételten rehabilitációs kezelésben részesítették egészen 2017. február 6-ig, emiatt 2017. február 6-tól 4 heti időtartamra napi 2 órás gondozása, ápolása elfogadható. A bal térdprotézis beültetése 2017. december 6-án történt meg, majd 2017. december 11-ig tartott az ortopédiai osztályos kezelése, amelyet közvetlenül követett a rehabilitáció 2017. december 23-ig. Ezt követően 2018. január 3-ig ismét otthonában lábadozott, amikor a napi 8 órás ápolása, gondozása elfogadható, viszont 2018. január 22-től 2018. február 9-ig csak napi 2 órás ápolása és gondozása volt indokolt. A felperes 2018. december hónappal bezárólag kérte az alperes marasztalását, amely időszakra az orvosszakértő vélemény napi 1 órában határozta meg a szükséges időtartamot. Az alperes hivatkozása szerint a felperes házastársa csak részleges gondozást biztosított a felperes számára, amely 18 hónapra és 20% közrehatással 201 600 Ft pert megelőző kifizetést jelentett. Az alperes a felperes feleségének tanúvallomására hivatkozással vitatta a felperes által peresített időtartamot is, ezért a kereset elutasítását kérte e körben is. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes által megjelölt 36 hónapra indokolt az alperes marasztalása, ám mivel a felperes részben tett eleget bizonyítási kötelezettségének, 512 500 Ft megfizetésére kötelezte az alperest, azt meghaladóan elutasította keresetét. Kifejtette, hogy a bírói gyakorlat egységes az ilyen kárigények jogalapjának megalapozottsága körében, az orvosszakértői vélemény alapján pedig az ápolás és gondozás időigénye és szükségessége is megállapítható volt, figyelemmel arra, hogy a károsult aktuális állapotát rögzítő igazságügyi orvosszakértői szakvélemény, a nevezett tevékenységek tényleges elvégzését bizonyító tanúvallomások mellett az általános élettapasztalatra, valamint a bírói gyakorlat során ismertté vált tényekre támaszkodva mérlegeléssel kell meghatározni az ilyen kártérítést (BH2017. 92.). Ezért elfogadta az orvosszakértői vélemény megállapításait, amely összhangban állt a hivatkozott három további körülménnyel is. A felperes 35 hónapra 25 000 Ft ellenérték figyelembevételét kérte, és bár arra nem hivatkozott, hogy ezt a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló

jogsabályi rendelkezések figyelembevételével határozzák meg, a bíróság azt figyelembe veheti (BH2017. 92.). Megállapította továbbá, hogy a felperes házastársa elvégezte e tevékenységeket, ezért a rendelkezésére álló valamennyi bizonyíték alapján mérlegeléssel volt indokolt megállapítani a marasztalás összegét. Az orvosszakértő által megjelölt 1, 2, 4, 8 és 24 órás időtartam figyelembevételével az első hónapra 25 000 Ft, míg az utolsó 10 hónapra egyaránt 5000 Ft volt indokolt mérlegelés alapján, ugyanakkor a szintén mérlegelés alapján napi 2 órával figyelembe vett időszak vonatkozásában havi 7500 Ft, a napi 4 órával figyelembe vett időszak vonatkozásában havi 18 000 Ft, míg a napi 8 órával figyelembe vett időszak vonatkozásában havi 20 000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest (7500 Ft + 25 000 Ft + 50 000 Ft + 198 000 Ft + 240 000 Ft = 512 500 Ft).

[36] Az otthoni élelmelfeljavítás címén igényelt 410 000 Ft összegű kereseti kérelmet szintén bizonyítatlannak ítélte a beszerzett orvosszakértői vélemény alapján.

[37] A „tizedik vagyoni kártétellel” kapcsolatban (ténylegesen: gyógyszerköltség címén) érvényesített 186 600 Ft körében a felperes M. Gy., A. M. és D. Zs.-né tanúvallomásai mellett a keresetlevél mellékleteként becsatolt gyógyszer számlákra és az orvosszakértői véleményben foglaltakra hivatkozott. Az alperes sem vitatta e kártételt jogalapjában, azonban összecszerülésében eltúlzottnak és egyes gyógyszerek esetében a káreseménnyel okozati összefüggésben nem állónak tartotta, hivatkozva arra, hogy a 20%-os közrehatás mellett már megtérített 20 000 Ft-ot. Bár a felperes nem szállította le e keresetét sem, az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján csupán 137 600 Ft tőke és járulékai vonatkozásában marasztalta az alperest, azt meghaladóan pedig elutasította a keresetet, mivel a felperes számítása nem vette figyelembe a 20%-os károsulti közrehatást.

[38] A tisztasági többletköltség címén kért 403 600 Ft összegű követelést szintén csak részben találta megalapozottnak. E vonatkozásban is alapvetően a felek állításait ismertetve rögzítette, hogy a felperes 41 hónapra havi 10 000 Ft-ra tartott igényt, amelyből az alperes előzetesen 8000 Ft-ot fizetett meg. A felperes azonban házastársa tanúvallomásával csak részben tett eleget bizonyítási kötelezettségének, ezért közüzemi- és egyéb számlák hiányában 93 600 Ft erejéig marasztalta az alperest, azt meghaladóan elutasította a keresetet, mivel a bizonyítékokat együttesen és külön-külön is mérlegelve arra a meggyőződésre jutott, hogy a 41 hónapra havi 2283 Ft tisztasági többletköltség figyelembevétele indokolt.

[39] A háztartási és ház körüli kisegítés többletköltsége körében igényelt 1 621 600 Ft kapcsán rögzítette, hogy a felperes M. Gy., A. M. és D. Zs.-né tanúk vallomásai mellett az orvosszakértői véleményre hivatkozott e kisegítés szükségessége körében (a jövőre nézve is), továbbá a perben kirendelt igazságügyi mezőgazdasági szakértői vélemény figyelembevételét kérte azt követően, hogy bár kérte e szakvélemény kiegészítését (vagy új szakértő kirendelését), az elsőfokú bíróság nem adott helyt ennek az indítványnak, és mérlegeléssel kérte az összeg meghatározását. Ezzel szemben az alperes csak a járadékszerű megtérítési igény jogalapját ismerte el, és 20%-os közrehatás figyelembevételével havi 10 000 Ft megfizetését tartotta indokoltnak, azonban e kárigény elutasítását kérte, mivel a peren kívüli kárrendezés során egyszer 86 400 Ft-ot, majd 252 000 Ft-ot megtérített a felperesnek. A felperes azonban nem szállította le a kereseti kérelmét, és vitatva a közrehatás alkalmazhatóságát azt is vitatta, hogy jelentősége lenne annak, hogy nagykorú fiúgyermek 2017-ig a felperessel lakott, mivel a felperes házastársa a tanúvallomásában nem tett olyan nyilatkozatot a favágáson kívül, hogy bármilyen ház körüli munkát közösen végzett volna e

gyermekével. Nem vitás, hogy az aggálytalan orvosszakértői vélemény szerint a felperes nem képes, és a jövőben sem lesz képes a háztartási (ideértve a könnyű háztartási munkákat is) és a kerti munkák elvégzésére, és ezen állapota a jövőben is fennmarad. A helyszíni szemlét követően a mezőgazdasági szakértő megállapította a felperesi családi házhoz tartozó kertrész termértékét és a haszonbérleti szerződéssel érintett ingatlanon található növények nevesítése mellett a füves és nádfelület általa felmért területét is, majd a szakvéleményben meghatározta az elvégzendő munkákat, és kifejezetten előadta a szakvélemény 7. oldalán, hogy a 3-as számú mellékletben táblázatban szerepelteti az általa figyelembe vehetőnek értékelt munkaórákat és értékeket is. Rendelkezésre áll továbbá a szakértői szemle során készített 18 kép is, az általa készített táblázat pedig az egyes tevékenységeket évenkénti és havi bontásban is tartalmazza, ezért az elsőfokú bíróság arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a szakvélemény a Pp. 316. §-a (1) bekezdésének egyik pontja alapján sem tekinthető aggályosnak, ezért utasította el az alperes új szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát. E szakvélemény, az orvosszakértői vélemény és a 20%-os károsulti közrehatás figyelembevétele alapján csupán 886 000 Ft tőke erejéig volt megalapozott a kereset, amelyet meghaladóan elutasította azt.

[40] A rezsi többletköltség címén támasztott 621 000 Ft és a telefon többletköltsége címén támasztott 234 000 Ft összegű kárigényeket a bizonyítottság hiányában utasította el az által kifejtett indokok alapján.

[41] A felperes közlekedési többletköltség, valamint a segítő, kísérő költsége címén érvényesített 1 379 000 Ft kapcsán ugyancsak a felek állításait ismertette, továbbá rögzítette, hogy az orvosszakértői szakvélemény szerint a felperes nem képes a tömegközlekedés igénybevételére, és a jövőben sem lesz képes, amelyet M. Gy., A. M. és a felperes „volt” házastársa is megerősített tanúként. E kártétel kapcsán is indokolt volt azonban a 20%-os közrehatás megállapítása, valamint a havi 35 000 Ft figyelembevételét is kisebb részben, de eltúlzottnak találta, ezért 840 000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest, azt meghaladóan elutasította a keresetet, mivel megítélése szerint indokolt, egyben elégséges is havi 22 000 Ft többletköltség alkalmazása.

[42] A művelődés többletköltsége címén igényelt 198 600 Ft kártérítést is annak bizonyítatlansága miatt utasította el az általa kifejtett indokok alapján.

[43] A keresetveszteség címén kért 6 372 431 Ft összegű igény körében is a felek előadását ismertette, ennek részeként azt is, hogy a felperes vitatta, hogy ne igazolta volna a rokkantnyugdíjának összegét, továbbá hogy a káreseményt megelőzően 2002-ben történt artroszkópos műtétjét követően 7 éven át folyamatosan dolgozott galvanizáló üzemben, emellett pedig arra is hivatkozott, hogy „M. Gy. tanú emlékezetével szemben az általa becsatolt okirati bizonyítékok tartalma a releváns a keresetveszteség mértékének a számításánál, és a felperes mint bizonyító fél a jogilag is releváns munkaviszonyok időtartamát a társadalombiztosítási kiskönyvével és a biztosítási jogviszonya igazolásával is kifejezetten bizonyította”. A felperes ezen okirati bizonyítékok tartalmát összegezve előadta, hogy 2013. július 1-jétől 2015. november 11-ig egy dohányboltban dolgozott, azt megelőzően 2012. február 17-től 2012. augusztus 6-ig a gazdasági társaság1 munkavállalója volt, 2004. június 8-a és 2011. március 19-e között pedig a hivatkozott galvanizáló üzemben állt alkalmazásban, míg 2002. június 14-e és 2004. január 22-e között vagyonvédelmi területen dolgozott a gazdasági társaság2, majd a gazdasági társaság2 alkalmazottjaként. Az elsőfokú

bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a felperes törvényesen számította ki a jogilag is releváns időszakra jutó keresetveszteségének összegét akként, hogy figyelembe vette a jövedelmét terhelő járulékokat is, amelyeket levonásba helyezett, ezért miután a felperes által kifejezetten hivatkozott okirati bizonyítékok tartalmát is érdemben vizsgálta, 6 372 431 Ft megfizetésére kötelezte az alperest.

[44] Az akadálymentes fürdőszoba kialakításával összefüggésben támasztott 3 934 753 Ft összegű igény kapcsán az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes elfogadta az erre vonatkozóan szerzett aggálymentes igazságügyi műszaki szakértői véleményt, a keresetlevelet pedig 2019. február 1-jén terjesztette elő, de az egyik előkészítő iratában előadta, hogy már 2018. február 19-én előterjesztette egy akadálymentesített fürdőszoba kialakulását célzó igényét, amelyre árajánlatot is csatolt akkori árakon 1 726 438 Ft összegben. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a felperes hivatkozása szerint az alperes ennek ellenére nem fizetett neki erre vonatkozó előleget, ezért nem tudott kialakítani az egészségi állapotának megfelelő fürdőszobát, de hivatkozott arra is, hogy az orvosszakértői vélemény szerint nem képes csak más személy közreműködésével igénybe venni hagyományos fürdőszobát, és azt is csak balesetveszélyesen. Az orvosszakértő azt is egyértelműsítette, hogy egy sokkal bonyolultabb műszaki átalakítás lehet indokolt a fürdőszoba vonatkozásában, az akadálymentesítésnek egy magasabb fokát kell kialakítani. Az elsőfokú bíróság ezért arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy az elszenvedett súlyos sérülések mindenképpen indokolták, hogy a felperes lakóhelyén olyan akadálymentesített fürdőszoba álljon rendelkezésére, amelyet folyamatosan és biztonságosan tud használni. Ugyan az alperes fenntartotta, hogy a műszaki szakértői szakvélemény aggályos, azonban az elsőfokú bíróság egyértelműen arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy e szakvélemény sem tekinthető aggályosnak a Pp. 316. §-a (1) bekezdésének egyik pontja szerint sem, ezért elutasította az alperes új szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát. E szakértő ugyanis egyértelműen megállapította, hogy a 2018. évi árajánlat már nem reális. Bár az alperes vitatta a műszaki szakértő azon „műszaki jogi” álláspontját, hogy a házban belül hol lehet kialakítani e fürdőszobát, de vitatta a szakértő által meghatározott 3 934 753 Ft-os bekerülési költséget is, azonban az első fokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján elvetette a hivatkozásokat és azt állapította meg, hogy a felperes jelenlegi egészségi állapota miatt a folyamatos és biztonságos fürdőszoba használata e szakértő által meghatározott helyiségben biztosítható, ezért az általa meghatározott bekerülési költséget is elfogadta. Miután nem vitás, hogy kifejezetten a 2014. november 17-én bekövetkezett közlekedési balesettel okozati összefüggésben értelmezhető e vagyoni kár jogalapja, az alperest e jogcímen kötelezte „6 372 431” Ft megfizetésére.

[45] A felperes továbbá azzal összefüggésben is kérte az alperes kötelezését 170 000 Ft megfizetésére, hogy a nem teljeskörű előzetes peren kívüli kárrendezés miatt kényszerült orvosszakértői vélemény beszerzésére ilyen összegben. Az elsőfokú bíróság azonban az általa kifejtettek szerint elutasította e kárigényt, mivel csupán azt vizsgálhatta, perköltségként érvényesíthető-e.

[46] A késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját illetően pedig bár az alperes kifejezetten hivatkozott a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfbtv) 29. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra, a felperes 93. sorszámú előkészítő iratában előadott ténybeli és jogi álláspontot fogadta el, és azt állapította meg, hogy figyelemmel a Kgfbtv 30. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra,

továbbá a Ptk. 6:532. és 6:48. §-aira, a felperes törvényesen határozta meg a kamatfizetés kezdő időpontját.

[47] Az elsőfokú bíróság ezt követően egységesen rögzítette a járadékigények vonatkozásában, hogy a felperes törvényesen érvényesíthette e követelését külön-külön is, majd ismerte a Ptk. 6:522. §-a (2) bekezdésének c) pontjában, 6:527. §-ának (2) és 6:528. §-ának (1) bekezdéseiben rögzítetteket, de hivatkozása szerint figyelembe vette 6:528. §-ának (2), (3), (4) és (5) bekezdéseiben foglaltakat is.

[48] Ezt követően azzal indokolta döntését, hogy a felperes 87. sorszám alatti irata a szükséges mértékben tartalmazta a járadékigény mikénti kiszámításának módját mind a 6 járadékigény esetében, ugyanakkor az igazságügyi orvosszakértői bizonyítás teljes anyagának figyelembevételével tudta figyelembe venni, hogy mely konkrét tevékenységgel összefüggésben, havonta mennyi az indokolt időráfordítás. A rendelkezésére álló bizonyítékok alapján egyértelműen azt állapította meg, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján a felperesi járadékigény jogalapja fennáll, az összegszerűséget illetően azonban a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján határozott, és az „5 költségterítő járadék vonatkozásában azokat egy kivételével egyaránt csak részben találta csupán alaposnak”.

[49] A további rehabilitációval kapcsolatos többletköltség címén kért havi 28 760 Ft járadék kapcsán M. Gy. és D. Zs.-né tanúvallomására is hivatkozott, míg az alperes vitatta, hogy önmagában az igazságügyi orvosszakértői vélemény alátámasztja e járadékigény indokoltságát, továbbá hivatkozása szerint a felperes a társadalombiztosítás által támogatott szolgáltatásokat is igénybe vesz, ráadásul a lejárt kárigényét sem igazolta megfelelően. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján havi 20 000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest, azt meghaladóan elutasította a keresetet.

[50] A gyógyszer és gyógyászati segédeszköz címén kért havi 15 000 Ft körében a felperes arra hivatkozott, hogy az orvosszakértői vélemény alapján elfogadható a felperesi járadékigény, míg az alperes vitatta, hogy a felperes bizonyította volna, hogy azok kifejezetten a baleseti sérülésével összefüggésben lennének szükségesek. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján e járadékigényt teljes egészében alaposnak találta és havi 15 000 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[51] A közlekedési többletköltség és kísérő többletköltsége címén kért havi 35 000 Ft körében az aggálytalan igazságügyi orvosszakértői vélemény rögzíti, hogy a közlekedési többletköltség és kísérő, a személye körüli kisegítő, a háztartási és ház körüli kisegítők és a rendszeres rehabilitációs igény is járadékosítható élethosszig, azonban összegének meghatározása meghaladja az igazságügyi orvosszakértői kompetenciát. Az alperes erre is figyelemmel havi 16 000 Ft erejéig elismerte a felperes követelését. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat mérlegelve havi 25 000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest, míg azt meghaladóan elutasította a keresetet.

[52] A háztartási és ház körüli kisegítő többletköltségére alapított járadék körében pedig az alperes az orvosszakértő „által hivatkozott megállapításra” is figyelemmel 10 000 Ft-ban ismerte el a felperes 40 000 Ft összegű igényét, aki M. Gy., A. M. és D. Zs.-né tanúvallomására, valamint a kirendelt igazságügyi mezőgazdasági és orvosszakértő

megállapításaira is hivatkozott. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján havi 30 000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest, azt meghaladóan elutasította a kereseti kérelmet.

[53] A felperes a személye körüli kisegítő többletköltsége miatt kért havi 15 000 Ft körében ugyancsak a tárgyalás berekesztését megelőzően előterjesztett összefoglaló előkészítő iratában összegezte álláspontját, amellyel szemben az alperes az összefoglaló előkészítő iratában vitatta, hogy a felperes nem képes az önellátásra az öltözködésben, mint ahogy járművet is vezet. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy az orvosszakértői vélemény e járadékigény jogalapjának fennállását is alátámasztja, azonban a rendelkezésére álló bizonyítékokat mérlegelve arra a meggyőződésre jutott, hogy csak havi 10 000 Ft járadék megfizetésére indokolt kötelezni az alperest e jogcímen, ezért ezt meghaladóan elutasította a keresetet, és e járadékigény vonatkozásában is részben a felperesre hárította a bizonyítatlanság következményét.

[54] A kereset a jövedelempótló járadék egészét tekintve megalapozott volt, ezért azzal egyezően kötelezte az alperest, hogy 2019. január 1. napjától kezdődően véghatáridő nélkül fizessen meg a felperesnek 2019. december 31-ig havi 205 269 Ft-ot, 2020. január 1-jétől pedig havi 230 000 Ft-ot. Nem vitás és a felperes által bírói bizonyossággal bizonyított tény, hogy egyezően a felperesi lejárt jövedelemvesztés (keresetvesztés) jogcímen érvényesített vagyoni kárigénnyel a felperesi járadékigény vonatkozásában is az a megállapítás tehető, hogy a káreseményt követően a felperes jövedelmi-vagyoni viszonyai megváltoztak, a korábbinál jóval kisebb összegű együttes jövedelem áll az ő és házastársa rendelkezésére. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló okirati bizonyítékok tartalmára figyelemmel is arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a felperes helyes számítási mód alapulvételével törvényesen határozta meg az őt megillető járadék mértékét, ezért a tárgyalás berekesztését megelőzően általa fenntartottak szerint marasztalta az alperest.

[55] A perköltség körében figyelembe vette, hogy a felperes részére személyes költségmentességet engedélyezett, és mindkét felet ügyvéd képviselte. Az állam 1 500 000 Ft kereseti illetéket „előlegezett meg”, továbbá 875 000 Ft szakértői díjat is. Utalva a Pp. 21. §-ának (1) bekezdésében, (3) bekezdésének a) pontjában és 83. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra akként rendelkezett, hogy a felek maguk viselik a felmerült perköltségüket, mivel a pernyertesség és pervesztesség aránya közötti különbség nem volt jelentős. A Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján pedig a pervesztessége arányában kötelezte az alperest 450 000 Ft kereseti illeték viselésére, míg a további illetéket az állam viseli a felperes személyes költségmentessége miatt. Ugyancsak pervesztessége arányában kötelezte az alperest 459 082 Ft „perköltség” viselésére, amelyet meghaladó költséget szintén az állam viseli a felperes személyes költségmentessége miatt.

[56] Mindkét fél fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen.

[57] A felperes fellebbezésében részben kérte az ítélet megváltoztatását és az alperes kötelezését 17 000 000 Ft sérelemdíj és annak 2014. november 17-től számított kamatai, tönkrement ingóság címén 5200 Ft és annak 2014. november 17-től számított kamatai, rehabilitáció címén további 652 296 Ft és annak 2018. január 15-től számított kamatai, otthoni ápolás, gondozás költsége címén 673 400 Ft és annak 2016. december 19-től

számított kamatai, gyógyszerköltség címén 186 600 Ft és annak 2016. december 16-tól számított kamatai, háztartási és ház körüli kisegítés költsége címén 1 621 600 Ft és annak 2016. december 16-tól számított kamatai, kísérő közlekedési többletköltsége címén 1 379 000 Ft és annak 2016. december 16-tól számított kamatai, valamint az első- és másodfokú perköltsége megfizetésére. Egyrészt a közrehatás alkalmazását sérelmezte, mivel a perben kirendelt igazságügyi közlekedési műszaki szakértő és orvosszakértő véleménye szerint a teste 108,815 kilométer/órás sebességváltozást szenvedett el, a biztonsági öv nem akadályozhatta volna meg a felső végtagok, kezek szabad elmozdulását, így azok sérülései, belső felületeknek való nekiütközései, törései bekövetkezhettek volna, a bal kar a kitörött bal első oldalablakon kilóghatott volna, arra a jármű karosszériájának rádőlése nem zárható ki, míg testét a heveder az ülőlapon tartotta volna, így nem zuhant volna be alsótestével a műszerpult alá, és lábainak torlódásos jellegű sérülései nem következtek volna be, azonban a kapcsolt biztonsági öv mellett is 80-90 %-os valószínűséggel súlyos, maradandó fogyatékossgal gyógyuló eredmény következett volna be. Az orvosszakértő a meghallgatása során azonban kitért arra is, hogy bekapcsolt biztonsági öv mellett is hasonló súlyosságú mellkasi sérülései alakulhattak volna, a jármű a tengelye körül is forgott, ezzel a szabadon mozgó felperesi végtag sérüléseinek lehetősége is fennállt, továbbá bekötött biztonsági öv esetén is bekövetkezhetett volna a medencét érő nyomás hatására akár medencetörés is, így elméletileg más típusú, ugyancsak súlyos sérülés kialakulásának lehetősége nem zárható ki. Ennek részeként bár a medencesérülés súlyossága meg nem határozható, az önmagában is lehet életveszélyes, egy ilyen medencetörés azonban a felperes járásvesztésével járt volna. Az igazságügyi orvosszakértő véleménye tehát alátámasztotta, hogy a biztonsági öv használata esetén is elszenvedte volna mind a felső végtag, mind a mellkas sérüléseit, illetőleg elszenvedhetett volna olyan súlyos medencesérülést, amely a járás hasonló nehezítettségét eredményezné. Ezért közrehatás alkalmazása nem indokolt, az alsó végtagi sérülésekkel kapcsolatban pedig legfeljebb 10% közrehatás alkalmazását tartja elfogadhatónak. A sérelemdíj körében előadta, hogy az elsőfokú ítélet iratellenesen rögzítette a baleseti eredetű munkaképességszökkenés mértékét 67%-ban, amely 50%-os baleseti eredetű egészségkárosodásnak felel meg, mivel az igazságügyi orvosszakértő és igazságügyi elmeorvosszakértő tárgyaláson kiegészített szakértői véleménye szerinti 10%-os pszichés részkárosodás figyelembevételével az egészségkárosodás mértéke 55% (az egészségi állapota csak 45%), amely a szakértő szerint alkalmazandó 1,25-os szorzó mellett 69% mértékű baleseti eredetű munkaképességszökkenést jelent. Az elsőfokú ítélet a fellebbezésben részletesen idézett elmeorvosszakértői vélemény alapján tévesen kezelte tényként, hogy 2014. november 17-ét megelőzően is állt pszichiátriai kezelés alatt, holott erre vonatkozó orvosi adat nincs a szóban kiegészített szakértői vélemény szerint, és csak a felperes elmondására alapította az anamnézist a múltban történt pszichés kezelésre vonatkozóan. Ezért alaptalan az elsőfokú ítélet azzal kapcsolatos megállapítása, hogy a felperes pszichés állapota nem hozható kizárólagos okozati összefüggésbe a perbeli balesettel, amellyel ellentétben a szakértő egyértelműsítette, hogy a felperesnél észlelhető nagymértékű egészségkárosodás a balesettel okozatos. Nincs szó ugyanis arról, hogy a felperes a káreseményt megelőzően folyamatos pszichiátriai és gyógyszeres kezelésre szorult volna, az elsőfokú bíróság azonban részben helytelenül és/vagy hiányosan vont le konzekvenciát, amelyet azonban nem indokolt meg, ami sérti a Pp. 279. §-ának (1) és (3) bekezdéseiben foglaltakat. Az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte az eset összes körülményét, a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértés sértettre és környezetre gyakorolt hatását. A jelenlegi állapota alapján mintegy 55%-os össz-szervezeti egészségkárosodás véleményezhető, a szakértői vélemény által alátámasztottak szerint állapota a mindennapi életvitelét súlyos fokban nehezíti, több mindenben segítségre szorul, folyamatos gyógykezelésre van szüksége, mozgáskorlátozottsága jelentős, tartósan ülni sem képes, bal karja szinte használhatatlan;

mindezekkel áll szemben a balesetet megelőző egészségi állapota és aktív életvitele. A káresemény a keresőképeségét is megszüntette, de a házastársi élete, ennek részeként a szexuális élete is alapvetően megváltozott, a hosszas kórházi tartózkodása alatt elszigetelődött, de esztétikai károsodása is jelentős. Az alperes pedig a baleset óta eltelt 8 évben csak kis mértékben kompenzálta megváltozott életkörülményeit. Emellett a lelki megterhelése is jelentős, amely természetes reakció a súlyos sérüléseire. Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt sem, hogy az orvosszakértői vélemény szerint az idő előrehaladtával állapotromlással is szükséges számolni, azaz a jövőbeni életvitele és életminősége még súlyosabb fokban változik meg. Ezek alapján bizonyította, hogy a baleset a környezetét, emberi kapcsolatait, legszorosabb családi viszonyait is nagy mértékben károsította, a sérelemdíj összegszerűségénél pedig nemcsak az elszenvedett munkaképességsökkenés mértékére kell figyelemmel lenni, hanem a súlyos fokban megváltozott életvitelét saját előadása mellett Cs. L. P., M. Gy., A. M. és D. Zs.-né tanúvallomása is alátámasztotta. Hivatkozva a jogirodalom és a bírói gyakorlat nem vagyoni károsodással kapcsolatos megállapításaira utalt arra is, hogy a teljes kártérítés elvéből kifolyólag a kártérítés célja olyan helyzetbe hozni a károsultat, mintha a kár be sem következett volna. Hangsúlyozta azt is, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően indokolatlan volt 20% mértékű közrehatást alkalmazni. Hivatkozott arra is, hogy a Fővárosi Bíróság, illetőleg Törvényszék 2003-as, illetőleg 2004-es ár- és értékviszonyok mellett határozott meg 67%, illetőleg 40% mértékű baleseti munkaképességsökkenés esetében 15 000 000 forint nem vagyoni kártérítést. Ez alapján – ismertetve a Ptk. 2:52. §-ának (1), (2) és (3) bekezdéseiben, 2:43. §-ának a) pontjában, 6:532. §-ában és 6:48. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben foglaltakat – kérte felemelni a sérelemdíjat 17 000 000 Ft-ra (annak kamataival együtt). A vagyoni kárigények körében a tönkrement ingóságok esetében mellőzni kérte a közrehatás alkalmazását, ezért további 5200 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A rehabilitáció körében hangsúlyozta, hogy a felperes és házastársa nyilatkozata is megerősítette, hogy jár úszni, masszázsra, gyógytornára, az orvosszakértői vélemény szerint pedig a rendszeres rehabilitáció élethosszig szükséges, kiemelve azt is, hogy mozgásszervi állapota az átlagosnál gyorsabb öregedés, romlás megelőzésére rendszeres gyógytornát, időszakos fizioterápiás kezeléseket, úszást és kerékpározást indokol, ennek részeként a gyógytornát önállóan napi rendszerességgel, míg az úszást, kerékpározást heti legalább 2-3 alkalommal. Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság ennek ellenére havi 20 000 Ft erejéig megalapozottnak találta az e jogcímen előterjesztett járadékigényt, azaz az ítélet ellentmondásos. Az ápolás-gondozás körében egyrészt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, mert az általa részletezett tételek azokat összeadva nem 512 500, hanem 520 500 Ft-ot tesznek ki. Egyebekben az elsőfokú ítélet indokolását részben elfogadta annak kivételével, hogy az 1 órás ápolás időtartamára az utolsó 10 hónapra 5000 Ft-ot tartott elfogadhatónak, figyelemmel a felek által is elfogadott orvosszakértői véleményben rögzítettek. E szerint 2018. február 9-ét követően napi 1 órás segítségre szorul a tisztálkodás és higiénés feladatok elvégzése során, a bíróság az utolsó 10 hónapra állapított meg havi 5000 Ft-ot, azonban 2018. február 9-étől az év végéig 11 hónappal kell számolni. Egyébiránt 2019. január 1-jétől havi 10 000 Ft személye körüli kisegítést állapított meg, azonban nem adta jogi indokát annak, hogy 2018. december 31. előtt miért havi 5000 Ft-tal, azt követően pedig havi 10 000 Ft-tal számolt ugyanazon ápolási tevékenység ellenértékeként. Ez alapján a 2018. február 9. és december 31. napjai közötti időszakra is havi 10 000 Ft megállapítása lett volna szükséges, amelynek alapulvételével a 2 órás időtartamra megállapított havi 7500 Ft sem elfogadható. Ezért a mérlegelés során hozott döntés logikailag hibás, a különbségtétel indoka pedig nem szerepel az ítéletben. A gyógyszerköltség körében is a közrehatás mellőzésével kérte a marasztalás felemelését 186 600 Ft-ra (annak kamataival együtt). A háztartási és ház körüli kisegítés körében előadta, hogy az elsőfokú ítélet indokolása hiányos, így ellentétes a Pp. 346. §-ának (4) bekezdésében

foglaltakkal, ugyanis az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy milyen havi összeg megtérítését tartja indokoltnak, ugyanis és amennyiben a megítélt 886 000 Ft tőkét visszaosztjuk 49 hónapra, a végeredmény havi 18 082 Ft. Az elsőfokú bíróság azonban az ítélet indokolásának [345] bekezdésében havi 30 000 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest ugyanezen a címen 2019. január 1-jétől, ezért nem érthető, hogy az azt megelőző időszakra milyen indokkal állapított meg kisebb összeget, figyelemmel arra is, hogy a felperesnek sem a lakhatási körülményei, sem az egészségi állapota nem változott, ráadásul 2018. december 31-ével bezárólag többszörös műtéti kezelésen esett át, lábadozási időszakok merültek fel, amelyek megemelték a háztartási munkákat. Emellett szintén kitért a közrehatás indokolatlan alkalmazására. A közlekedési többletköltség, kísérő segítése körében előadta, hogy nem csupán az orvosszakértői vélemény, de M. Gy., A. M. és a házastársa tanúvallomása is megerősítette az e követelés alapjául szolgáló állapotát. Az elsőfokú bíróság 2014. november 17. és 2018. december 31-e közötti időszakra havi 22 000 Ft többletköltség alkalmazását tartotta elfogadhatónak, mivel azonban a felperesi igény 49 hónapra vonatkozott, az elsőfokú bíróság pedig ettől eltérő időtartamra vonatkozó indokolást nem tett, a megállapított 22 000 Ft/hó összeggel számolva 1 078 000 Ft megfizetésére kellett volna kötelezni az alperest. Amennyiben az elsőfokú bíróság ebből vont volna le 20% közrehatást – bár erre vonatkozó utalás az ítélet indokolásában nincs, sőt a havi 22 000 Ft alkalmazásánál is az vehető ki, hogy tartalmazza a közrehatás mértékét – 862 400 Ft-nak kellene lennie a végeredménynek, nem pedig a megállapított 840 000 Ft-nak. Ezért az elsőfokú bíróság számítása hibás, indokolása hiányos, így ellentétes a Pp. 346. §-ának (4) bekezdésében foglaltakkal. E tekintetben is utalt arra, hogy a közrehatás alkalmazását nem fogadja el. Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 2:52. §-ának (1)-(3) bekezdéseire, 2:43. §-ának a) pontjára, 6:522. §-ának (1) és (2) bekezdéseire, 6:527. §-ának (1)-(3) bekezdéseire, 6:532. §-ára, 6:535. §-ának (1) bekezdésére, a Kgyb törvény 12. §-ára, 13. §-ának (1)-(3) bekezdéseire, 27. §-ára, 28. §-ának (1)-(3) bekezdéseire, továbbá a Pp. 263. §-ának (1), 279. §-ának (1) és (3), valamint 341. §-ának (1) bekezdéseire hivatkozott.

[58] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen kérte az eljárás megszűnésének megállapítását, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és a sérelemdíj után fizetendő késedelmi kamat kezdő időpontját 2015. február 24. napján megállapítani, a kórházi látogatással kapcsolatos többletköltség 319 946 Ft-ra történő leszállítását, a kórházi élelemfeljavítás címén történt marasztalás mellőzését, a kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség 42 452 Ft-ra történő leszállítását, a kórházi kezelés során felmerült gondozási többletköltség 80 000 Ft-ra történő leszállítását, az otthoni ápolás és gondozás költségének 410 000 Ft-ra történő leszállítását, a tisztasági többletköltség 74 880 Ft-ra történő leszállítását, a háztartási és ház körüli kisegítés költségének 636 558 Ft-ra történő leszállítását, a kísérő közlekedési többletköltségének 358 400 Ft-ra történő leszállítását, a lejárt keresetvesztesség marasztalási összegének 1 290 068 Ft-ra történő leszállítását, a fürdőszoba átalakításának költsége körében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a marasztalás 2 478 585 Ft-ra történő leszállítását, a járadékok körében pedig a keresetvesztesség kivételével valamennyi járadék esetében elsődlegesen annak elutasítását, a rehabilitáció esetén másodlagosan annak havi 16 000 Ft-ra történő leszállítását, a gyógyszer, gyógyászati segédeszköz esetében másodlagosan a marasztalás havi 12 000 Ft-ra történő leszállítását, a közlekedési járadék esetében másodlagosan havi 16 000 Ft-ra, harmadlagosan havi 20 000 Ft-ra történő leszállítását, a háztartási és ház körüli járadék esetében másodlagosan havi 10 320 Ft-ra, harmadlagosan havi 24 000 Ft-ra történő leszállítását, a felperes személye körüli kisegítés esetében másodlagosan a marasztalás havi 8000 Ft-ra történő leszállítását, míg a keresetvesztesség körében megítélt járadék esetében a 2019. évre vonatkozó marasztalás havi 57 239 Ft-ra, míg a 2020. január 1-jétől kezdődő marasztalás havi 64 074 Ft-ra történő

leszállítását, továbbá a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Elsődleges fellebbezési kérelme körében előadta, hogy az elsőfokú bíróság a 2021. június 10-i tárgyaláson megállapította az eljárás szüneteltetését, a felperes azonban csak a 2021. november 9. napján kelt beadványában kérte a szünetelő eljárás folytatását, ezért a Pp. 321. §-ának (3) bekezdésében írt 4 hónapi szünetelés után, azaz 2021. október 10-én az eljárás megszűnt a törvény erejénél fogva. E vonatkozásban idézte a Pp. 121. §-ának (3) és 122. §-ának (2) bekezdéseiben foglaltakat és az e jogszabályhelyhez írt törvényi indokolást is, amelyek értelmében a hatályos Pp. a korábbi perrendtartásról eltérően csak az eljárás folytatására irányuló kérelem esetében teszi lehetővé az eljárás folytatását. A másodlagos fellebbezése körében felülbírálati jogkörként a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a)-d) pontjaira hivatkozással előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része részben megalapozatlan, ellentmondásos és jogszabálysértő is. Bár az elsőfokú bíróság feltárta a tényállást a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatásával, a Pp. 279. §-ának (1) bekezdésében írtakkal ellentétben nem megfelelően, tévesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és a fellebbezésben megjelöltek vonatkozásában téves jogi következtetésre jutott. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú ítélet hiányos, nem felel meg a Pp. 346. §-ának (4) és (5) bekezdéseiben az ítélet indokolására vonatkozóan előírtaknak, több megítélt tétel semmilyen levezetést, számítást vagy részletes indokolást nem tartalmaz, így az elsőfokú bíróság által elvégzett számítás nem ellenőrizhető. Az elsőfokú ítélet indokolása a vonatkozásban is hiányos, hogy a Pp. 156. §-ának (2) és 346. §-ának (6) bekezdéseiben rögzítettektől eltérően semmilyen indokolást nem tartalmaz az alperes per megszüntetése iránt előterjesztett kérelmével kapcsolatban, holott az eljárási kifogás elutasítása indokainak szerepelnie kellene az ítéletben. Az elsőfokú ítélet indokolása azonban csupán annyit rögzít a [108] bekezdésben, hogy az elsőfokú bíróság a felperes ténybeli és jogi álláspontját osztotta. A sérelemdíj kamatai körében arra hivatkozott, hogy a Kgyb törvény 29. §-ának (2) bekezdése értelmében a 30 napos kárbejelentési határidő késedelmes teljesítésének jogkövetkezményei a felperes terhére esnek, azaz a tényleges kárbejelentéstől, 2015. február 24-étől tartozik kamatot fizetni. A kórházi látogatással kapcsolatos közlekedési többletköltség körében pedig az elsőfokú bíróság elmulasztotta a 20%-os közrehatásra eső összeg, azaz 79 986 Ft levonását. A kórházi élelemfeljavítás körében az elsőfokú bíróság úgy marasztalta 355 200 Ft-ban, hogy az ítélet indokolása szerint a felperes e keresetét elutasították. A kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség körében annak ellenére marasztalták 530 065 Ft-ban és annak kamataiban, hogy a felperes követelése csak 53 065 Ft volt, amelynek a 20%-os közrehatással csökkentett összege erejéig, azaz 42 452 Ft-ban marasztalható. A kórházi kezelés során felmerült gondozási többletköltség körében az elsőfokú bíróság szintén elmulasztotta a közrehatásra eső 20 000 Ft levonását csakúgy, mint az otthoni ápolás, gondozás körében erre eső 102 500 Ft és a tisztasági többletköltség körében számítandó 18 720 Ft eseteiben. A háztartási és ház körüli kisegítés kapcsán nehezményezte, hogy az elsőfokú ítélet semmilyen számítást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a megítélt 886 000 Ft milyen tételekből áll, ennek megállapításánál milyen tényeket vett figyelembe, milyen számítást alkalmazott, ugyanakkor az elsőfokú bíróság figyelembe vette a felperes által hasznabérelt tóparti ingatlant is, aki pedig azt az ingatlant a balesetet követő 3 év elteltével bérelte, tudva egészségügyi állapotáról, az ezzel kapcsolatban felmerülő többletmunka és többletköltség megfizetésére ezért az alperes nem kötelezhető, mivel nem áll okozati összefüggésben a káreseménnyel. A szakértői vélemény szerint a felperes ingatlanával kapcsolatos mezőgazdasági munkák költsége 2014-2022. években 795 698 Ft, amelyből le kell vonni a közrehatás 20%-os mértékét, ezért 635 558 Ft a helyes marasztalási összeg. A kísérő közlekedési többletköltsége kapcsán sem tartalmaz semmilyen levezetést az ítélet indokolása, és bár a keresetetösszegezésében részben találta megalapozottnak, semmilyen követhető számítást nem tett arra vonatkozóan, hogy a megítélt havi 22 000 Ft min alapul. Mivel a beszerzett

szakvélemény alapján elfogadható, hogy a felperes tömegközlekedést használni nem tud, az összeg bizonyítatlansága miatt csak az alperes által elismert havi 16 000 Ft alapján 49 hónapra számított 784 000 Ft fogadható el, amelyből levonásba kell helyezni a már kifizetett 336 000 Ft-ot, a fennmaradó 448 000 Ft-ból pedig levonva a 20%-os közrehatásra eső 89 600 Ft-ot, 358 400 Ft-ra kérte a marasztalás leszállítását. A keresetveszteség körében idézte a Ptk. 6:528. §-ának (1) és (3) bekezdéseiben rögzítetteket, amely utóbbi alapján hangsúlyozta, hogy a felperes a káreseményt megelőzően 2013. július 1-jétől a munkaviszonyának 2015. november 15-i megszűnéséig bolti eladóként dolgozott, a becsatolt iratok szerint a balesetet megelőző 1 évben átlagkeresete a garantált bérminimumnak megfelelő havi 114 000 forint (2013) és 118 000 forint (2014) volt, majd 2015-ben is ugyanezt a jövedelmet kapta. A Ptk. idézett előírásaival szemben azonban teljesen indokolatlan és megalapozatlan, hogy a felperes a jövőre nézve nem a baleset előtt elért átlagkeresete alapján, hanem egy olyan munkakörhöz „kitalált” összeggel számolt, amely munkakörben a balesetet jóval megelőző időszakban dolgozott, és arra vonatkozó peradat nem merült fel, hogy a baleset hiányában változtatott volna a baleset előtt közel 2,5 éve fennálló dohánybolti munkakörén. Az elsőfokú bíróság azonban – ítéletében meg nem indokolva – elfogadta a felperes követelését anélkül, hogy azt bármilyen mértékben igazolta vagy bizonyította volna. A Ptk. 6:528. §-a alapján azonban csak a baleset előtt ellátott munkánál igazolt, az adott évre megállapított garantált bérminimum alapulvételével lehet számolni, ugyanis ennél magasabb jövedelmet nem igazolt a perben. Az elsőfokú bíróság által elfogadott számítás abból a szempontból is téves, hogy a felperes nettó összegben állítja be az általa kapott rokkantsági ellátást, amely nem felel meg az 1/2006. (V. 22.) PK véleményben írtak alapján kialakult bírói gyakorlatnak, amely alapján ezen összeget is bruttosítani kell. Az alperes a fellebbezésében ez alapján részletezett számítás figyelembevételével 2015. évi keresetveszteség címén 20 737 Ft, 2016. évi keresetveszteség címén 293 826 Ft, 2017. évi keresetveszteség esetében 553 656 Ft, 2018. évi keresetveszteség esetére 744 366 Ft, mindezen összeget korrigálva a 20%-os közrehatás mértékével 1 290 068 Ft-ot fogad el a marasztalás összegeként. A fürdőszoba átalakításának költsége körében hangsúlyozta, hogy a felperes az ingatlanhoz tartozó nyárikonyhát tervezi átalakítani, azaz átalakítást tervez, nem pedig egy új fürdőszoba építését, amely több, mint 4 évvel a baleset után nem indokolt, amelynek a még fel sem merült költsége nem is hárítható át az alperesre. A felperesnél ez a költség a baleset óta eltelt 11 évben nem merült fel, így bár a jogalapjában megalapozott lehet e követelés, jelenleg idő előtti. Az e vonatkozásban készült szakvélemény is aggályos, mivel a szakértő abból a téves felvetésből indult ki, hogy az átalakítás egy kerekesszékkal közlekedő személynek szükséges, holott a felperes nem használ kerekesszéket, bár nehezítetten, de járóképes, gépkocsit is tud vezetni. Vitatta továbbá azt is, hogy az ÁFA-val növelt költségben marasztalták, holott e kiadás még nem merült fel, így az ÁFA megítélése a káronszerzés tilalmába ütközik, emellett az elsőfokú bíróság nem vonta le a felperes terhére megállapított 20%-os közrehatást sem, amelynek figyelembevételével másodlagosan 2 478 585 Ft-ra kérte a marasztalás leszállítását. A járadékkövetelések körében a rehabilitáció kapcsán arra hivatkozott, hogy bár az elsőfokú bíróság a felperes ezzel kapcsolatos követelését bizonyítatlannak, megalapozatlannak találta lejár követelésként, jövőbeni járadékként megítélte, amennyiben azonban ez az igény megalapozott, a marasztalási összegből levonásba kérte helyezni a 20% mértékű közrehatásra jutó havi 4000 Ft-ot. A gyógyszer és gyógyászati segédeszköz körében az volt az álláspontja, hogy a jövőben kizárólag fájdalomcsillapító szedése indokolt alkalmanként, annak hiányában is amennyiben az igény megalapozott, levonásba kell helyezni a 20%-os közrehatásra jutó havi 3000 Ft összeget. A közlekedéssel kapcsolatos járadék körében mint bizonyítatlant kérte a követelés elutasítását, másodlagosan annak az alperes által elismert havi 16 000 Ft-ra történő leszállítását, harmadlagosan a 20%-os közrehatással havi 20 000 Ft-ra történő leszállítását. A háztartási és ház körüli kisegítés körében előadta, hogy felperesi indítvány hiányában e

vonatkozásban sem orvosszakértői, sem mezőgazdasági szakértői vélemény nem áll rendelkezésre. Bár önmagában az igény jogalapja elfogadható, az ítélet semmilyen számítást nem végzett arra vonatkozóan, hogy az igényelt 40 000 Ft-hoz képest miért határozott meg 30 000 Ft-ot. Emiatt elsődlegesen az igény elutasítását, másodlagosan a kizárólag a felperes lakóhelyéül szolgáló ingatlanra 2022. évre számolható havi 12 900 Ft 20%-kal csökkentett, azaz havi 10 320 Ft-os összege, harmadlagosan a megítélt összeg 20%-os közrehatással való mérséklése mellett havi 24 000 Ft megítélése lehet indokolt. A felperes személye körüli kisegítés körében előadta, hogy amennyiben a fürdőszoba átalakítása jogszerű, akkor mivel a felperes csak a fürdésnél szorul segítségre a ki- és beszállásnál, az akadálymentesített fürdő esetében ilyen költség nem merül fel, ezért az igény elutasítása indokolt, másodlagosan pedig a 20% közrehatás alkalmazásával a marasztalás havi összegének 8000 Ft-ra történő leszállítása. A jövedelempótló járadék körében is fenntartotta, hogy kizárólag a garantált bérminimum összege vehető figyelembe, amelynek alapulvételével a fellebbezésben részletezett számítás szerint a 20%-os felperesi közrehatással 2019. évre havi 57 239 Ft, 2020. évtől kezdően havi 64 074 Ft, továbbá mivel a felperes az ezt követő évekre sem módosította a követelését, 2021. évtől kezdően is havi 64 074 Ft járadékigény megalapozott.

[59] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az alperes elsődleges fellebbezési kérelmének teljes, a másodlagos fellebbezési kérelmének részbeni elutasítását, és e vonatkozásban az ítélet helybenhagyását, valamint az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását. Az eljárás megszűnése körében a BH1996.1.54. számú eseti döntést is idézve előadta, hogy a szünetelés időtartama alatt előterjesztett minden olyan nyilatkozat, amelyből kitűnik, hogy a mulasztó fél az eljárás folytatását kívánja, az eljárás folytatása iránti előterjesztett kérelemnek is kell tekinteni. Márpedig a 2021. szeptember 17-én kelt előkészítő iratában kérte az elsőfokú bíróságot további eljárási cselekmények foganatosítására, amelynek hatására az elsőfokú bíróság több eljárási cselekményt is megtett, amely úgy tekintendő, hogy a per szünetelése lezárult, hiszen a Pp. 122. §-ának (2) bekezdése értelmében a szünetelés időtartama alatt bírói rendelkezés nem teljesíthető. Hangsúlyozta, hogy az alperes ezt követően maga is több előkészítő iratot nyújtott be, és a per folyamatos, részben szakértői bizonyítása és a felek egyezségi tárgyalásai ellenére sem terjesztett elő eljárási kifogást, csak mintegy 1 év elteltével, amely ellenkezik a Pp. 5. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben a jóhiszeműség elvével összefüggésben szabályozottakkal. Az eljárás szünetelése ráadásul be sem következett a törvényi feltételek hiányában. A Pp. fellebbezésben idézett 121. §-ának (1) bekezdésében rögzítettek közül a c)-f) pontban szabályozott feltételek nem álltak fenn, az a) pontban rögzítettekkel szemben pedig a felek közösen nem kérték az eljárás szünetelését, így az elsőfokú bíróság vélhetően a b) pont alapján, azaz a felek mulasztása miatt állapíthatta meg az eljárás szünetelését. A felperes azonban nemcsak a keresetlevélben, hanem a későbbiek során is több alkalommal kérte a tárgyalás távollétében történő megtartását, míg az alperes a 101. sorszámú előkészítő iratában. A másodlagos fellebbezési kérelem körében pedig, annak sorrendjét követve előadta, hogy az elsőfokú bíróság osztotta a felperes ténybeli és jogi álláspontját az eljárási kifogás elbírálása során, amelynek megisméltelése ezért szükségtelen volt, ezzel nem sérültek a Pp. 346. §-ának (4) és (5) bekezdéseiben rögzítettek. A sérelemdíjat megillető kamatkötelezettség körében idézte a Ptk. 6:532. §-át, továbbá a 6:48. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben foglaltakat, amely alapján az alperest a károsodás bekövetkeztétől, azaz 2014. november 17-étől terhelte a kamatkötelezettség, hozzátéve, hogy 2015. április 15-éig folyamatos kórházi, ennek részeként intenzív osztályos kezelésen és többszörös műtéten esett át, így nem volt tőle elvárható, hogy a kárát bejelentse. A kórházi látogatással kapcsolatos költségek körében nem értett egyet azzal, hogy a (fellebbezése szerint indokolatlan/indokolatlan mértékű) közrehatásának megfelelő összeget le kell vonni, mivel az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának [119] bekezdésében foglaltak szerint 20% mértékű

közrehatás alkalmazását találta indokoltnak, az ítélet indokolásának [185] bekezdésében foglaltak szerint pedig a felperes kereseti követelését 64%-ban bizonyítottanak találta, mivel pedig a [119] bekezdés szerint az elsőfokú bíróság alkalmazta és figyelembe vette a közrehatás tényét, az összeg leszállítása erre hivatkozással nem indokolt. A kórházi étel feljavítás körében azt hangsúlyozta, hogy az eljárás során tanúvallomásokkal bizonyította a követelését, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan hozta meg az ítélet rendelkező része szerinti döntést. A kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség kapcsán egyetértett az alperes hivatkozásával, amely szerint az összesített kereset végösszege 53 065 Ft volt (a közrehatás vonatkozásában azonban fenntartotta a fellebbezésében előadottakat). A kórházi ápolással kapcsolatos költségek körében is visszautalt az elsőfokú ítélet indokolásának [119] bekezdésében foglaltakra, és mivel az elsőfokú ítélet [220]-[225] bekezdései szerint mérlegelés alapján állapította meg az elsőfokú bíróság a 100 000 Ft marasztalási összeget, a [119] bekezdés szerint pedig alkalmazta a közrehatás tényét, a mérlegelési körben meghatározott marasztalási összeg meghatározása esetén is figyelembe vette azt, ezért a tétel leszállítása sem indokolt. Ugyanez irányadó az otthoni ápolás és gondozás költségére és a tisztasági többletköltségre is. A háztartási és ház körüli kisegítés kapcsán annyiban egyetértett az alperes által előadottakkal, hogy az elsőfokú ítélet indokolása hiányos, ezért ellentétes a Pp. 346. §-ának (4) bekezdésében foglaltakkal, hiszen az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy milyen havi összeg térítését tartja indokoltnak. A tóparti ingatlan vonatkozásában azonban visszautalt az elsőfokú eljárás során általa előadottakra a bérleti jogviszony kialakulása körében, amely alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan vette figyelembe a horgászház körüli teendőket is, míg a közrehatás körében visszautalt a fent rögzítettekre. A kísérő közlekedési többletköltsége körében visszautalt a saját fellebbezésében foglaltakra, míg a közrehatás alkalmazása körében a fent rögzítettekre. A keresetvesztés körében pedig álláspontja szerint figyelemmel kell lenni a Ptk. 6:528. §-ának (4) és (5) bekezdéseiben foglaltakra is, azt pedig nem tudja elfogadni, hogy „kitalált” összeggel számolt. Ahogy ugyanis a keresetében előadta, a baleset előtt dohányboltban dolgozott, szakmáját tekintve azonban szobafestő-mázoló és könnyűgépkészítő, amelyre vonatkozó bizonyítványait becsatolta. Az eladói munkakör csak családi vállalkozás miatt merült fel, azt megelőzően szakmájában dolgozott, amelyet a TB kiskönyvével igazolt, továbbá csatolta azokat a KSH adatokat is, amelyek alapulvételével a keresetvesztést számította. A dohánybolti munkakörét megelőzően könnyűgépkészítőként dolgozott, ezért a KSH adataiból kiindulva a szállítás raktározás területén elérhető bruttó bér alapján kérte figyelembe venni a jövedelemkiesést. Ezért az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján és megalapozottan hozta meg döntését, míg a közrehatás vonatkozásában fenntartotta az ellenkérelmében korábban előadottakat. A fürdőszoba átalakítása körében előadta, hogy már a kárrendezés során is utalt arra, hogy a fürdőszoba a házhoz tartozó nyárikonyhában lenne kialakítható, de a keresetében is akadálymentesített fürdőszoba kialakítását jelölte meg, azaz nem a meglévő fürdőszoba átalakítását. Az igazságügyi orvosszakértő alátámasztotta, hogy hagyományos fürdőszobát csak más személy segítségével tud igénybe venni, és sokkal bonyolultabb műszaki átalakítás lehet indokolt a fürdőszoba esetében, amely alapján az igazságügyi orvosszakértő a baleset után 6, majd 8 évvel is indokoltnak látta az akadálymentes fürdőszoba kialakítását, mivel a felperes állapota nem fog javulni, hanem legfeljebb rosszabbodni. Követelése azért nem lesz idő előtti, mert ÁFÁ-val növelten ítélték meg az összeget, de figyelembe kell venni azt is, hogy az alperes hibájából előállt egészségi állapota miatt van szüksége akadálymentesített fürdőszobára, amelyet az alperesi térítés hiányában és saját anyagi helyzete miatt eddig nem tudott megvalósítani, holott orvosszakértői szempont szerint is indokolt, azaz a kialakítás elmaradása az alperesnek róható fel, aki a saját mulasztásából kialakult helyzetet kívánja előnyére fordítani. E vonatkozásban utalt a Ptk. 6:522. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra is, amelyek kapcsán előadta,

hogy alperesi térítés hiányában a teljes kártérítésre nem kerül sor, neki magának pedig magánszemélyként ÁFÁ-t kell fizetnie. Egyebekben fenntartotta a közrehatás körében az ellenkérelmében korábban előadottakat. A járadékok közül a rehabilitáció kapcsán egyrészt visszautalt a fellebbezésében foglaltakra kiemelve, hogy a saját nyilatkozata, a házastársa vallomása és a beszerzett orvosszakértői vélemény szerint is e járadékigény megalapozott, egyebekben pedig szintén az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság figyelembe vette a közrehatás mértékét. A gyógyszer és gyógyászati segédeszköz vonatkozásában megítélt járadék körében előadta, hogy az alperes állításával szemben a keresetében és az összesített keresetét tartalmazó 2022. október 24-i beadványában is rögzítette, hogy milyen gyógyszerek, gyógyászati segédeszköz használatára szorul, de bizonyítékként szolgál a saját személyes előadása, továbbá M. Gy., A. M. és D. Zs.-né tanúvallomásai, mint ahogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény is, amelyek mind e járadék megalapozottságát támasztják alá. A közlekedési költségterítő járadék körében visszautalt a saját kereseti előadására, továbbá ugyancsak a perben meghallgatott valamennyi tanú vallomására és az igazságügyi orvosszakértői véleményre, amelyek valamennyien a jövőre nézve is bizonyítják ezen igényének megalapozottságát, de e vonatkozásban is fenntartotta az általa a közrehatás körében előadottakat. A háztartási és ház körüli kisegítés körében hangsúlyozta, hogy az alperes hivatkozásával szemben a bíróság felhívására előterjesztette a szakértőnek feltenni kívánt kérdéseket, magát a szakértő kirendelésre vonatkozó indítványt pedig a keresetlevél tartalmazta. Ezzel kapcsolatos felhívást az elsőfokú bíróság a Pp. 237. §-alapján, azaz az anyagi pervezetés körében tehetett, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperes nem a Pp. 276. §-a (4) bekezdésének a) pontjában foglaltak szerint terjesztette elő bizonyítási indítványát. Fenntartotta azt is, hogy ezt követő több beadványában is kérte a szakértő kirendelését, amely indítványt az elsőfokú bíróság elutasított, és ezért kérte, hogy az elsőfokú bíróság mérlegeléssel hozzon döntést. E vonatkozásban pedig a Pp. fellebbezési ellenkérelemben idézett 263. §-ának (1), és 279. §-ának (1) és (3) bekezdései biztosítanak mérlegelési lehetőséget az elsőfokú bíróság számára. Visszautalva az ellenkérelmének korábbi előadására fenntartotta, hogy nem csupán a lakóingatlan vonatkozásában indokolt ezen igény, másrészt álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a közrehatás mértékét figyelembe vette, mivel nem a teljes követelésének megfelelően marasztalták az alperest. A személye körüli kisegítés körében fenntartotta azt a saját nyilatkozata és házastársa tanúvallomása, valamint az igazságügyi orvosszakértői véleménnyel is alátámasztott hivatkozását, hogy rászorul erre a segítségre, az az alperesi hivatkozás pedig iratellenes, hogy csak a fürdésnél szorul segítségre, amelyet az akadálymentesített fürdőszoba megold. Álláspontja szerint továbbá az elsőfokú bíróság figyelembe vette a közrehatás tényét, hiszen nem a teljes követelésnek megfelelő összegben marasztalták az alperest. A jövedelempótló járadék körében fenntartotta az ellenkérelmében korábban előadottakat.

[60] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte a sérelemdíj vonatkozásában az elsőfokú ítélet helybenhagyását, illetőleg a további felperesi fellebbezés elutasítását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj körében megalapozott, a bírói gyakorlatnak is megfelelő döntést hozott, amelyhez képest a felperes követelése eltúlzott. Álláspontja szerint helytálló az elsőfokú ítélet közrehatással kapcsolatos megállapítása is, egyebekben pedig visszautalt saját fellebbezésére.

[61] A felperes az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételében fenntartotta a fellebbezésében foglaltakat.

[62] A felek fellebbezései részben voltak megalapozottak, részben ugyanakkor azért nem voltak elbíráلhatóak érdemben, mert az elsőfokú bíróság ítélete alkalmatlan volt a teljes érdemi felülbíralatra.

[63] Előre kell bocsátani, hogy az ítéltábla részítéletnek [Pp. 341. §-ának (2) bekezdése] tekintette az elsőfokú ítéletet (a továbbiakban: részítélet), mivel az elsőfokú bíróság a Pp. 341. §-ának (1) bekezdésében rögzítettek ellenére nem döntött valamennyi kereseti kérelemről: egyrészt az elsőfokú részítéletben helytelenül 3000 Ft-ban feltüntetett azon kereseti kérelemről, amely szerint a felperes 3 000 000 Ft jogcím nélküli előleg 2014. november 17-től 2016. április 1-jéig járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, másrészt pedig az ítélethozatalig lejárt „jövőbeni” járadékok után előterjesztett kamatkövetelésről sem. Az ítéltábla ez utóbbi kapcsán már itt is jelzi, hogy az elsőfokú bíróság – a teljesítési határidőről való rendelkezést is mellőzve – az ítélethozatalig lejárt járadékok összesítése nélkül, egyben anakronisztikusan [Ptk. 6:527. §-ának (2) bekezdése] rendelkezett a 2023. január 12-én kelt határozatában a jövőre nézve 2019. január hónaptól fizetendő járadékigényről.

[64] Az ítéltábla – a hatályon kívül helyezett rendelkezéseket ide nem értve – azonban nem érintette az elsőfokú részítélet nem fellebbezett részét, emellett bár a felek az érdemi felülbíralatra alkalmatlan rendelkezések körében is a részítélet megváltoztatását kérték, az általuk az indokolás és a bizonyítás hiányosságai körében megalapozottan hivatkozott lényeges eljárási szabálysértések orvoslása a másodfokú eljárásban nem volt lehetséges, illetőleg észszerű (Pp. 381. §).

[65] Az ítéltábla előzetesen annak rögzítését is szükségesnek tartja, hogy a döntés (különösen az új eljárás során elbírálandó kereseti kérelmek) átláthatósága érdekében a főszabálytól eltérő kivételként maga is az elsőfokú részítéletben tett megbontásnak megfelelően, és nem összesítve határozta meg az elbíráل kártérítési igényeket.

[66] Az elsőfokú bíróság a részítélet érdemben elbíráلható rendelkezései körében feltárta a tényállást, amelyet az ítéltábla a felperes fellebbezése alapján a sérelemdíj alapjául szolgáló tények mérlegelése körében – az ott részletezettek szerint – egészített ki, illetőleg módosított. Az elsőfokú bíróság e vonatkozásban részben jutott megalapozott következtetésre a kereset alaposságát illetően, amelynek indokaival sem értett mindenben egyet az ítéltábla. Ennek és a részítélet érdemi elbíralásra való alkalmatlanságának okai az elsőfokú döntés sorrendiségét követve az alábbiak:

[67] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelmével ellentétben nem volt helye az eljárás megszűnése megállapításának. Azt alappal sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 156. §-ának (2) és 346. §-ának (6) bekezdéseiben előírtak ellenére nem indokolta meg, hogy a 96/I. sorszámú végzésével miért utasította el az eljárás 2021. június 10-től megállapított szünetelése jogkövetkezményeként az eljárás megszűnésének megállapítása iránt előterjesztett kifogását. Hivatkozásának megfelelően ugyanis az elsőfokú bíróság nem tett eleget e kötelezettségének azzal, hogy csak utalt a felperes beadványára, amelynek „ténybeli és jogi álláspontját maradéktalanul osztotta”. Amellett, hogy az eljárási szabályok csak a másodfokú határozatok esetében teszik lehetővé, és kizárólag az elsőfokú ítéletben rögzített indokokra történő utalást [Pp. 386. §-ának (4) bekezdése], még a rövidített indokolás esetében

is minimális követelmény a felek per tárgyára vonatkozó kérelmének, illetve nyilatkozatának és azok alapjának rövid ismertetése [Pp. 347. §-a (2) bekezdésének b) pontja]. Ehhez képest a Pp. perbeli indokolásra irányadó 346. §-ának (4) bekezdése szerint az indokolás a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolást tartalmazza. Mivel az alperes fellebbezése és a felperes fellebbezési ellenkérelme megismétli a felek ezzel összefüggő nyilatkozatait, az ítéltábla azok szükségtelen ismétlése nélkül csak az elsőfokú bíróság által elmulasztott jogi indokolást adja meg az alábbiak szerint.

[68] Az elsőfokú bíróság azt követően állapította meg az eljárás szünetelését, hogy a 2021. június 10-i érdemi tárgyaláson a felperes képviselőjében a Pp. 75. §-ának (3) bekezdése alapján tárgyaláson eljárni nem jogosult ügyvédjelölt jelent meg, míg az alperes kérte a tárgyalás távollétében történő megtartását (12.P.20.028/2019/101. számú beadvány). Bár az elsőfokú bíróság az eljárás szünetelését megállapító végzésében nem tüntette fel a szünetelés okát, az a Pp. egyedül szóba jöhető 121. §-a (1) bekezdésének b) pontján alapult (az elsőfokú bíróság is a felperes e következtetését ismertető beadványaira utalt vissza). E szerint az eljárás szünetel, ha az érdemi tárgyalást valamennyi fél elmulasztja, vagy az érdemi tárgyaláson megjelent egyik fél sem kívánja az ügy tárgyalását, és a mulasztó fél egyik esetben sem kérte a tárgyalás távollétében történő megtartását. Ahogyan az elsőfokú bíróság – e vonatkozásban helytállóan – rögzítette is a tárgyalási jegyzőkönyvben, hogy az alperes kifejezetten kérte e tárgyalás távollétében történő megtartását, az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megsértésével állapította meg az eljárás szünetelését, amelynek következtében törvényesen az eljárás sem szűnhetett meg a Pp. 121. §-ának (3) bekezdése alapján. Emiatt nem volt érdemi jelentősége, hogy a (professzionális jogi képviselővel eljáró) felperes csak 2021. november 9-én terjesztett elő kifejezetten az eljárás folytatása iránti kérelmet. Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti, hogy mindezek miatt nem volt érdemi jelentősége annak sem, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 121. §-ának (3) bekezdésében szabályozott 4 hónapos határidővel ellentétben adott olyan tájékoztatást a feleknek, hogy 6 hónap elteltével a „per” megszűnik, továbbá hogy a Pp. 122. §-ának (2) bekezdésében szabályozott hatálytalanság ellenére rendelkezett e végzésben a szakértői bizonyítás továbbfejlesztéséről is.

[69] Az ügy érdemét tekintve az alperes aaptalanul vitatta az elsőfokú bíróság által alkalmazott kármegosztás mértékét. A felperes – nem dogmatikai szempontok alapján közelítő – fellebbezése miatt azonban annyiban korrekcióra szorul az elsőfokú bíróság által a sérelemdíj körében alkalmazott kármegosztás, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a sérelemdíj összecszerűségének megállapítása során kármegosztás – a jogintézmény jellegére figyelemmel – nem alkalmazható. A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján ugyanis a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel járó kompenzációja. A nem vagyoni sérelem összecszerűen nem határozható meg, annak ellensúlyozása történhet pénzben. A pénzben kifejezett összeg jellegét tekintve kárpótlás, elégtétel az elszenvedett nem vagyoni hátrányért. Sérelemdíj esetén tehát nincs összecszerűen kifejezhető nem vagyoni sérelem, amelynek egy meghatározott részét a sértettre lehetne áthárítani, ezért az összecszerűen meghatározható károknál alkalmazható kármegosztás helyett a sérelemdíj összegénél mérlegelhető a sértett esetleges közrehatása (pl. BH2021.49.). Az elsőfokú bíróság ettől függetlenül kellő súllyal értékelte a felperes közrehatásának mértékét, bár az elsőfokú részítélet indokolása az alábbiak szerinti itt is kiegészítésre szorul.

[70] Az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően nem volt jelentősége, de a felperes sem abból a szempontból vitatta a „kármegosztással” kapcsolatos alperesi hivatkozásokat, hogy milyen egyéni motivációk alapján szegte meg a KRESZ 48. §-ának (4) bekezdésében a biztonsági öv használatára vonatkozó jogszabályi kötelezettségét. Emellett mivel az alperes kifejezetten 20% mértékű kármegosztás alkalmazását, a felperes pedig annak mellőzését, másodlagosan 10%-ban történő meghatározását kérte, az érdemi döntés korlátai között [Pp. 342. §-ának (1) bekezdése] a jogvita keretein kívül esett, hogy esetlegesen 50-50% arányú kármegosztást kell-e alkalmazni [amely eshetőséget a jogalkotó a Ptk. 6:525. §-ának (2) bekezdésében egyébként is alapvetően olyan esetekre tart fenn, ahol a kártérítési felelősség nem felróhatósági alapú]. Az elsőfokú bíróság bár utalt rá (és az azt bizonyító szakértői véleményekre is), nem részletezte, hogy a felperes maradandó fizikai károsodását – mivel fellebbezés nem érintette, hogy a felperesnek nincs a káreseménnyel okozati összefüggésben álló légzőszervi megbetegedése – alapvetően a két alsó végtagjának és bal karjának maradványállapota jelenti, és gyógykezelését is főként az e körben történt beavatkozások határozták meg. A felperes ezek közül a bal felsővégtagi (és a mellkasi) sérülésekkel összefüggésben megalapozottan hivatkozott arra az általa az orvosszakértői véleményből helytállóan idézettek alapján, hogy e sérüléseit a bekötött biztonsági öv sem akadályozhatta volna meg; ahogy azonban a fellebbezésben maga is elismerte, a lábainak sérüléseit viszont igen. Ugyanakkor a felperes fellebbezésében idézettek is pontosításra szorulnak annyiban, hogy az orvos- és gépjármű műszaki szakértők egyesített szakértői véleménye csak a valószínűség szintjén tudta meghatározni a bal kar (és a mellkas) vélhető sérüléseit bekötött biztonsági öv esetére (12.P.20.028/2019/47. számú szakvélemény 38. oldal) azzal, hogy nagy valószínűséggel csak azt tudták véleményezni, hogy a biztonsági öv használatából származó tipikus sérülések: szegycsont- és bordatörések bekövetkezhetnek volna, azonban a kormánykerékre való rázuhanás során kialakuló nagymértékű felütközés elmaradt volna (ugyanezen szakvélemény 36. oldal). Mindezekhez képest az orvosszakértő a véleményének szóbeli kiegészítése során kifejezetten esetlegesként utalt a medence elméletileg ki nem zárható, és utólag nem véleményezhető súlyosságú törésére (18. sorszámú jegyzőkönyv 8-9. oldalai).

[71] Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes alsó végtagi, a jelen állapotát is nagyban befolyásoló sérülései és maradványtünetei (a műtétek sora ellenére pl. a jobb alsó végtag kb. 2,5 cm-es megrövidülése, fájdalmas mozgáskorlátozottság, gerincfájdalmak, munkaképességcsökkenés egy része stb.) elmaradtak volna a biztonsági öv használata esetén, azaz a felperes önhibája okozati összefüggésben van és meghatározó szerepet játszik a bekövetkezett károsodásában. A bírói gyakorlat pedig széles spektrumon határozza meg a közrehatás károsult terhére megállapított mértékét ilyen esetekben: 15% olyan halálos balesetnél, ahol becsatolt öv esetén az elhunynak lehetett volna esélye a túlélésre (Kúria Pfv.V.21.389/2012/4. számú ítélete); 20% olyan utas esetében, akit a járművezető elmulasztott felhívni a biztonsági öv használatára (BH2008. 61.); 30% olyan halálos balesetnél, ahol a halál oka kizárólag a biztonsági öv használatának elmulasztására vezethető vissza (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.705/2011/3. számú részítélete); 40% olyan káreseménynél, ahol biztonsági öv használata esetén a súlyos sérülések helyett csak könnyű testi sérülések keletkeztek volna (Kúria Pfv.III.20.185/2020/6. számú ítélete); 50% olyan balesetnél, ahol a biztonsági övet nem használó károsult utasként észlelte, hogy a járművezető ittas (Kúria Pfv.III.20.434/2020/5. számú ítélete).

[72] A Ptk. 6:525. §-ának (1) bekezdése szerint a károsultat kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség terheli. Az e kötelezettségek felróható megszegése

miatt keletkezett kárt a károkozó nem köteles megtéríteni. A (2) bekezdés szerint pedig a károkozó és a károsult között a kárt magatartásuk felróhatósága arányában, ha ez nem megállapítható, közrehatásuk arányában kell megosztani. Ha a közrehatás arányát sem lehet megállapítani, a kárt a károkozó és a károsult között egyenlő arányban kell megosztani.

[73] Ez utóbbiak alapján pedig az elsőfokú bíróság által rögzítettektől eltérően a felróhatóság, nem pedig az annak függvényében másodlagos közrehatás arányában kellett megosztani a kárt a következők szerint: az alperes által biztosított jármű vezetőjének nagyobb arányú felróhatósága részeként kell értékelni, hogy a károkozótól nagyobb mértékben lehet elvárni, hogy felismerje a kár bekövetkezésének lehetőségét, mint a károsulttól a károsodás veszélyének a felismerését (az új Ptk. alapján elbírálandó ügyekben irányadó elvi iránymutatásokról szóló 1/2014. Polgári jogegységi határozat alapján a részben – más vonatkozásokban – megváltozott jogszabályi rendelkezések miatt nem irányadó PK 36. számú állásfoglalás); ezzel áll szemben a felperes kisebb mértékű felróhatósága a biztonsági öv használatának elmulasztása, azaz a szokásokat meg nem haladó készenlét (ugyancsak PK 36. számú állásfoglalás) elmulasztása miatt, amelynek azonban meghatározó szerepe volt a károsodások kialakulásában.

[74] Mindezeket mérlegelve az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan határozta meg a felperes közrehatásának arányát 20%-ban. Az ítéltábla azonban már itt is utal arra, hogy az elsőfokú bíróság következtetlően járt el, amikor egyes kártételek esetében nem alkalmazott kármegosztást, míg egyes marasztalásai esetében a részítélet indokolásának hiányosságai miatt nem állapítható meg, hogy alkalmazott-e kármegosztást. Az ítéltábla a fent kifejtettek szerint továbbá az elsőfokú bíróság által alkalmazott kármegosztás helyett a sérelemdíj összegének meghatározása során mérlegelte a felperes közrehatását.

[75] Ez utóbbi, tehát a sérelemdíj körében a felperes fellebbezése részben volt alapos, míg az alperes kamatot érintő fellebbezése megalapozott volt.

[76] A felperes alappal sérelmezte, hogy a részítéletben megállapított tényállás iratellenes abban a vonatkozásban, hogy a baleseti eredetű munkaképességcsökkenés mértéke 67%, amely 50%-os baleseti eredetű egészségkárosodásnak felel meg. A fellebbezésben helytállóan hivatkozottak szerint ugyanis az orvosszakértő – elmeorvosszakértői vélemény ismeretében – szóban kiegészített szakértői véleménye szerint a felperes baleseti eredetű egészségkárosodása 55%, munkaképességcsökkenése 69% a baleseti eredetű pszichés részkárosodás figyelembevételével (18. sorszámu jegyzőkönyv 7. oldal).

[77] A felperes pontosan idézte továbbá ezzel kapcsolatban az elmeorvosszakértő kiegészített véleményében foglaltakat is, amellyel azonban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem áll ellentétben, azonban pontosításra szorul. E szakvélemény alapján ugyanis megállapítható, hogy a felperes pszichés megbetegedése (depresszió) mind a felperes saját előadása, mind az egészségügyi dokumentáció alapján azért rekurrens (ismétlődő), mert a káreseményt megelőzően (1988-ban) is pszichés gondozásra szorult a testvére elvesztése miatt (12.P.20.028/2019/80. számú szakvélemény 16. oldal). Ezen anamnézis alapján pedig a felperes mentális állapota nem kizárólag a káreseménnyel áll okozati összefüggésben. A felperes által helytállóan hivatkozott betegélettut adatai

(12.P.20.028/2019/104. számú irat) és e szakértő szóban kiegészített véleménye (18. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal) alapján azonban megállapítható, hogy nincs arra vonatkozó peradat, hogy a felperes 1988-tól 2014-ig kezelésre szorult volna. Ebből a természeténél fogva hullámszó, ellenkező hivatkozás és bizonyítás hiányában tünetmentes betegségből mozdította ki a perbeli káresemény (ugyancsak 18. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal), amely miatt az orvosszakértő, de az ítéltábla is a fentiek szerint fogadta el a felperes baleseti eredetű károsodásának mértékét.

[78] Bár a felperes a fellebbezésben általánosságban hivatkozott a sérelemdíj mértéke meghatározásának a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján értékelendő körülményeire is (pl. a jogsértés „ismétlődő” jellegére), ezt követően – az előzőek kivételével – a jogsértés rá és környezetére gyakorolt, az elsőfokú bíróság által részben értékelt hatásaira hivatkozott. Ezek körében pedig megalapozottan utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság által figyelembe vett hatások mellett annak is különös jelentősége van, hogy házassága, családjában betöltött szerepe jelentősen megromlott, a sorozatműtétek és a hosszas kórházi rehabilitáció miatt tartósan izolálódott szociálisan, bal kezének esetlen tartása és jobb lábának megrövidülése mellett számtalan hege miatt is esztétikai károsodást szenvedett, fizikai állapotában pedig további romlás várható, amelyek miatt élete végéig mások segítségére és egészségügyi támaszra is szorul, amelyek köztudomásúlag az önértékelését is negatívan befolyásolják. Mindezek kapcsán az alperes sem a felperest ért nem vagyoni sérelmeket, hanem a kért sérelemdíj összegét vitatta. Ezzel és az elsőfokú részítéletben megítéltekkel szemben a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a sérelemdíj fent is hivatkozott kárpótlás, elégtétel funkcióját magasabb összegű marasztalás képes betölteni. Bár a fellebbezés nem érintette, az ítéltábla a jogágak közötti eltérések tisztázása miatt rögzíti, hogy az elsőfokú részítéletben többször említettekkel ellentétben a sérelemdíjnak nincs „büntetőjogi” funkciója, hanem csak másodlagosan lehet represszív funkciója (a magánjog keretein belül).

[79] Ami pedig a más ügyekben megítélt összegek figyelembevételét illeti, a Kúria többször (pl. Pfv.III.21.112/2010/4., Pfv.III.20.814/2018/3. számú döntések) kifejtette, hogy a nem vagyoni kártérítés/sérelemdíj összegénél figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlatra, a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntésekre is. Ezeket azonban nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű kárpótlás megállapítására. Minden eset különbözik, nagyon hasonló tényállások mellett is lehetnek olyan különbségek az ügyek között, amelyek eltérő döntés meghozatalát indokolják, ezért az egyedi ügyekben hozott döntés nem köti a bíróságot. Erre is tekintettel az ítéltábla összehasonlításra alkalmasnak egyrészt azt a döntést tartotta, ahol szintén a biztonsági öv használatát elmulasztó, maradandó károsodásokat (köztük az egyik lábának megrövidülését) elszenvedő károsult javára összesen 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg 2006. évi árszinten (Kúria Pfv.III.21.054/2017/4. számú ítélete), másrészt azt a döntést, amelyben hasonló, de összességében 62% baleseti eredetű munkaképességcsökkenést elszenvedett károsult javára állapítottak meg 14 000 000 Ft sérelemdíjat 2018. évi árszinten (PJD2023. 25.), míg harmadrészt azt a döntést, amelyben szintén hasonló, de 50% baleseti eredetű munkaképességcsökkenést elszenvedett károsult javára állapítottak meg 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést szintén 2018. évi árszinten.

[80] Mivel a felek sem tették vitássá, hogy az elsőfokú bíróság – vélhetően a köztudomású inflációs hatások miatt – az „elbírálás idején érvényes értékviszonyok”

alapulvételével határozta meg a sérelemdíj összegét, az ítéltábla mindezeket és a felperes közrehatását mérlegelve arra a megállapításra jutott, hogy az alperes által a pert megelőzően megfizetett 5 000 000 Ft-tal együtt összesen 16 000 000 Ft alkalmas a felperes nem vagyoni sérelmeinek kielégítésére, ezért 11 000 000 Ft-ra emelte fel az alperes marasztalását.

[81] Az elsőfokú bíróság azonban nem ismert okból annak ellenére is a korábbi anyagi jogi jogszabályok mentén kialakult bírói gyakorlatot felhívva (de az alapján is helytelenül) alkalmazta a kamatfizetésre vonatkozó szabályokat, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése alapján alkalmazandó 6:534. § (1) bekezdése kifejezett rendelkezéseket tartalmaz erre vonatkozóan. E szerint ugyanis ha a károkozás és az ítélethozatal között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozhatja meg. Ebben az esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére az érték meghatározásának időpontjától kezdődően köteles. Miután az alperes ennek megfelelően változtatta meg fellebbezését az ítéltábla erre vonatkozó anyagi pervezetését követően [Pp. 370. §-ának (4) bekezdése], az ítéltábla annak megfelelően az elsőfokú részítélet meghozatalának napjától, 2023. január 12-től marasztalta az alperest kamatokban.

[82] Az ítéltábla a kártérítési igény elbírálásánál pedig az alábbiakat vette figyelembe.

[83] A felperes – a közrehatása, illetőleg annak mértéke körében a fent kifejtettek alapján – megalapozatlanul sérelmezte az elsőfokú részítélet arra vonatkozó rendelkezését, amely szerint az alperes a 20% mértékű közrehatás miatt megalapozottan tartott vissza 5200 Ft-ot a balesetben tönkrement ingóságokkal összefüggésben, ezért az ítéltábla e tekintetben helybenhagyta a részítéletet.

[84] Az alperes megalapozottan hiányolta ugyanakkor a felperes terhére eső közrehatás értékelését a 399 932 Ft összegben megítélt kórházi látogatásokkal kapcsolatos többletköltség meghatározásánál. Az ítéltábla ugyanis annyiban érdemben tudta felülbírálni e döntés rendelkezésre álló indokait, hogy azok alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság – ismeretlen okból – valóban elmulasztotta a közrehatás figyelembevételét. Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel nem támadott számítása szerint ugyanis a felperes által érvényesített összesen 436 alkalom 64%-át, egzakt módon megjelölve 280 látogatást fogadott el bizonyítottnak, ezért 280 látogatásra vetítve (arányosítva) kötelezte az alperest 399 932 Ft tőke és kamatai megfizetésére. A Ptk. fent idézett 6:525. §-ának (1) bekezdése alapján azonban ennek 20%-a, 79 986 Ft a felperes terhére esik, ezért az ítéltábla ennek levonásával 319 946 Ft-ra szállította le az alperes marasztalásának tőkeösszegét.

[85] Az alperes megalapozottan sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság ellentmondásos döntése szerint úgy marasztalták 355 200 Ft megfizetésére kórházi élelemfeljavítás címén, hogy a részítélet indokolása szerint e kereset megalapozatlan volt. Az alperes fellebbezési kérelmétől eltérően azonban ezzel az elsőfokú bíróság részítéletének rendelkezése és indokolása között olyan mértékű ellentét feszül, amely a másodfokú eljárás során sem orvosolható (Pp. 381. §), ezért az ítéltábla e vonatkozásban hatályon kívül helyezte az elsőfokú részítéletet. A Pp. 346. §-a (3) bekezdésének 1. mondata szerint ugyanis a rendelkező rész tartalmazza a bíróság döntése szerinti rendelkezést, míg a (4) és (5)

bekezdések alapján az indokolás egyebek mellett a bíróság által megállapított tényeket, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, a jogi indokolás körében pedig az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. E részítéleti rendelkezés és indokolás ellentmondásossága miatt azonban nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság valójában milyen meggyőződésre jutott e kártétel kapcsán, és ezért alkalmatlan az érdemi felülbírálatra.

[86] Az alperes alappal sérelmezte a kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség kapcsán, hogy az elsőfokú bíróság egyrészt a felperes által érvényesített 53 065 Ft helyett az érdemi döntés Pp. 342. §-ának (1) bekezdése szerint korlátja ellenére annak mintegy tízszeresében, 530 065 Ft összegben marasztalta, másrészt e vonatkozásban is elmaradt a 20% mértékű kármegosztás elszámolása. Ez utóbbi miatt pedig 10 613 Ft a felperes terhére esik, amellyel korrigálva a felperes tényleges követelését, az ítéltábla 42 452 Ft-ra szállította le e marasztalás tőkeösszegét a fellebbezésnek megfelelően.

[87] A rehabilitáció többletköltsége körében a felek megalapozottan hivatkoztak arra a fellebbezéseikben, hogy a részítelet vonatkozó indokolása ellentmondásos. Az elsőfokú bíróság ugyanis lejárt követelésként elutasította e követelést (és amelynek valamelyest indokát is adta), a „jövőre nézve” viszont úgy marasztalta az alperest havi 20 000 Ft járadék megfizetésében, hogy amellet, hogy részben ismertette a felek ezzel kapcsolatos nyilatkozatait, semmilyen érdemi indokát nem adta döntésének, hogy az általa meghatározott járadék miért megalapozott ténybelileg, jogilag és összepszerűségében. Az ítéltábla ezzel kapcsolatban visszautal a fent kifejtettekre is, amely szerint az elsőfokú bíróság a 2023. január 12-én kelt részíteletében a „jövőre nézve fizetendő járadékigény” körében 2019. január hónaptól kezdődően és 2022. december hónappal bezárólag valójában addig már lejárt követelések megalapozottságáról döntött, holott lejártként megalapozatlannak találta a keresetet. Ez pedig ugyancsak olyan mértékű ellentmondást eredményez az indokolásban, amely alapján az sem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményének ismeretében milyen meggyőződésre jutott. Ezért az ítéltábla mind a lejártként kezelt (és elutasított), mind a jövőre vonatkozóan kezelt (és részben megítélt) követelésre vonatkozó rendelkezés tekintetében hatályon kívül helyezte a részíteletet.

[88] A kórházi kezelés során felmerült gondozás költsége körében az alperes annyiban megalapozottan terjesztette elő a fellebbezését, hogy a részítelet nem tartalmaz külön hivatkozást a kármegosztás alkalmazására, és ezért kérte a 100 000 Ft összegű marasztalás 20 000 Ft-tal történő leszállítását 80 000 Ft-ra. A felperes ezzel szemben arra hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében (megalapozottan), hogy a részítelet indokolása valamennyi kárigény tekintetében rögzíti a kármegosztás alkalmazásának szükségességét. Jóllehet immáron nem vitás a felek fellebbezési kérelmének és ellenkérelmének korlátai között, hogy a felperest e címen 80 000 és 100 000 Ft közötti összeg illeti meg, figyelemmel a felek által (az alperes részéről általánosan is) az indokolási kötelezettség megsértése körében hivatkozottakra, a részítelet indokolásából nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság ténybelileg és összepszerűségében miként bírálta el e keresetet, és annak részeként elszámolta-e a felperes terhére eső 20% mértékű kármegosztást. Az indokolás hiányossága miatt a részítelet e rendelkezése sem alkalmas az érdemi felülbírálatra, különösen annak

fényében, hogy az elsőfokú bíróság – amint a részítélet egyéb rendelkezései is mutatják - meglehetősen következtelenül kezelte a kármegosztást, amely miatt nem volt levonható általános következtetés sem az elsőfokú részítélet döntési mechanizmusára vonatkozóan.

[89] Az ítéltábla nemcsak a részítélet idevonatkozó, hanem – a fellebbezések perbeli korlátai körében érintett – további indokolása körében is hangsúlyozza, hogy az elsőfokú bíróság nem tesz eleget indokolási kötelezettségének azzal, ha ismerteti a pertörténetet (ideértve a büntetőeljárás pertörténetét is, illetőleg azt jórészt szükségtelenül teszi, de pl. a szünetelés kérdése kapcsán elégtelenül), valamint a felek kapcsolódó kérelmeit és nyilatkozatait, majd utalva arra, hogy minden bizonyítékot mérlegelt egyenként és összességében is, kiválasztja valamelyik fél álláspontját. Az indokolás adja ugyanis a határozat meggyőzőerejét és – az alperes által is hivatkozott – ellenőrizhetőségét, amely alapján magából az indokolásból kell megállapíthatónak és levezethetőnek lennie, hogy a bíróság mely tények, bizonyítékok és jogszabályok (ideértve a bírói gyakorlatot is) alapján bírálta el a keresetet ténybelileg, jogalapjában és összepszerűségét tekintve is. Ez nem zárja ki (sőt: a kereset és az ellenkérelem korlátai között szükségszerű), hogy az elsőfokú bíróság végül egyetértsen valamelyik fél tény- és jogállításaival, valamint jogi érvelésével; ez azonban nem mentesíti az alól, hogy részletezze a döntésének indokait.

[90] Mindkét fél fellebbezett az otthoni ápolás és gondozás címén megítélt marasztalás részbeni megváltoztatása iránt. A felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy bár a részítélet viszonylag részletekbe menő indokolást tartalmaz, következtlen az időszükséglet alapulvételével megszabott óradíjakat illetően, amelyet az ítéltábla azzal egészít ki, hogy a vonatkozásban is ellentmondásos, hogy míg az indokolás [233] bekezdése 36, addig a [235] és [241] bekezdései 35 hónapot vesznek alapul a számításhoz. Az alperes pedig annyiban terjesztette elő e vonatkozásban is megalapozottan a fellebbezését, hogy a részítélet nem tartalmaz külön hivatkozást a kármegosztás alkalmazására (amellyel szemben a felperes mint minden esetben utalt a kármegosztás vélelmezett alkalmazására). Bár a felek fellebbezése alapján már nem képezi vita tárgyát, hogy a felperest e címen 410 000 és 673 400 Ft közötti összeg illeti meg, az indokolás fentiekben részletezettekkel megegyező – ezért szükségtelenül meg nem ismételt – hiányosságai alapján e vonatkozásban sem ellenőrizhető az elsőfokú bíróság által alkalmazott számítás, de az sem, hogy a kármegosztást figyelembe vette-e, ezért az ítéltábla e vonatkozásban is hatályon kívül helyezte a részítéletet.

[91] A felperes – a közrehatása kapcsán kifejtettek miatt – megalapozatlanul támadta az elsőfokú részítélet gyógyszerköltséggel kapcsolatban tett megállapítását azon az alapon, hogy nincs helye kármegosztásnak, és kérte a 137 600 Ft összegű marasztalás felemelését a közrehatás mellőzésével 186 600 Ft-ra, ezért az ítéltábla – a fellebbezési kérelem korlátaira is tekintettel – helybenhagyta az alperest e címen marasztaló rendelkezést.

[92] Más a helyzet ugyanakkor az erre vonatkozóan járadékszerűen megítélt követelés esetében. Az alperes részbeni megváltoztatást célzó fellebbezésével ellentétben ugyanis az erre vonatkozó indokolás is olyan mértékben hiányos, amely alkalmatlanná teszi e döntést is az érdemi elbírálásra. Az elsőfokú bíróság ugyanis úgy rendelkezett havi 15 000 Ft járadék megfizetéséről, hogy az indokolásban csak a felek nyilatkozataira tért ki, azonban ellenőrizhető módon nem részletezte, hogy mely gyógyszereket és gyógyászati

segédeszközöket milyen ellenérték mellett fogadott el a káreseménnyel okozati összefüggésben állónak, továbbá hogy figyelemmel volt-e a kármegosztásra.

[93] Az alperes a tisztasági többletköltség kapcsán is annyiban megalapozottan terjesztette elő a fellebbezését, hogy a részítélet e vonatkozásban sem tartalmaz hivatkozást a kármegosztás alkalmazására, és ezért kérte a 93 600 Ft összegű marasztalás 74 880 Ft-ra történő leszállítását, amellyel szemben a felperes a kármegosztás vélelmezett alkalmazására hivatkozott. Így bár immáron nem vitás, hogy az alperes marasztalása e két összeg között indokolt, mivel az ehhez kapcsolódó indoklás is hiányos a részletes számítások (és annak alapja), valamint a kármegosztás kérdése körében, az ítéltábla e vonatkozásban is hatályon kívül helyezte a részítéletet.

[94] A háztartási és ház körüli kisegítés költsége körében mindkét fél megalapozottan sérelmezte az elsőfokú bíróság számításának hiányosságait és az annak alapjául szolgáló körülmények értékelését. A fentiekhez hasonlóan a fellebbezések alapján e követelés 636 558 és 1 621 600 Ft közötti indokoltsága nem volt vitás a fellebbezési eljárásban, amelynek ellenére az elsőfokú részítélet vonatkozó rendelkezése is alkalmatlan volt az érdemi felülbírálatra. A felperes megalapozottan hivatkozott ugyanis arra, hogy bár az elsőfokú bíróság utalt az ezzel kapcsolatban beszerzett igazságügyi mezőgazdasági szakvéleményre (amelynek megállapításait nem ismertette, hanem csak azt rögzítette, hogy a szakértő készített fényképfelvételeket és táblázatba rendezte megállapításait), az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy annak függvényében milyen számítás alapján rendelkezett a marasztalásról, továbbá hogy annak havi szintre visszaosztott mintegy 18 000 Ft-os összege milyen számítások miatt tér el a járadékként „jövőre nézve” (valójában a fentiek szerint részben az ítélelhozatalig) megállapított havi 30 000 Ft-tól. Részben ugyanezen okból az alperes is megalapozottan sérelmezte, hogy a vonatkozó indoklás nem tartalmaz számítást, de azt sem indokolta meg, hogy ahhoz milyen tényeket vett figyelembe. Az alperes alappal hivatkozott az indoklás hiányosságaként arra is, hogy az elsőfokú bíróság külön indoklás nélkül fogadta a kárigény alapjául a felperes részéről a káreseményt követően 3 évvel bérelt tóparti ingatlanra eső költséget, amellyel kapcsolatban vitatta annak okozatosságát (Ptk. 6:519. §-ának 1. mondata). Mivel ez utóbbi ingatlan vonatkozásában kifejezetten vitás volt a felmerült és jövőben felmerülő károsodás okozatossága, az elsőfokú bíróságnak a Pp. 346. §-ának (4) és (5) bekezdései alapján kötelezettsége lett volna az oksági kapcsolattal összefüggő indokok ismertetése is. Az ítéltábla ennek esetleges megalapozottsága esetére rögzíti ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság ezen ingatlan térmértékét 50 négyzetméterben állapította meg a tényállás részeként, amelyhez képest a kirendelt szakértő 181,4 négyzetméter alapján tette meg számításait, amely ellentmondás feloldására sem került sor [Pp. 316. §-a (1) bekezdésének c) pontja].

[95] Ugyanezen okokból az erre vonatkozó, az alperes fellebbezésével támadott járadékköveteléssel kapcsolatos ítéleti rendelkezés sem volt érdemben elbírálható, amiatt pedig különösen nem, hogy az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben még ennyi indokát sem adta a döntésének. Az ítéltábla utal ugyanakkor arra, hogy az alperes a Pp. 373. §-ának (1) bekezdésében rögzítettekkel ellentétben az ellenkérelem megváltoztatásának tilalmába ütköző módon kérte e járadékigény elutasítását, mivel ellenkérelmében (12.P.20.028/2019/4. számú beadvány 8. és 12. oldalak) e kereset jogalapját nem vitatta, összegét pedig havi 10 000 Ft-ban elfogadta. Fellebbezési hivatkozásával szemben továbbá a felperes már a keresetlevélben (keresetlevél 22. oldala) előterjesztette a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát, majd a megválaszolni kért kérdéseket is bejelentette. A Pp. 317. §-a (1) bekezdésének a) pontja

alapján pedig az elsőfokú bíróságnak ezen indítvány hiányában is pervezetési kötelezettsége lett volna, amelyhez képest a Pp. 346. §-ának (5) bekezdésében foglaltak megsértésével a részítéletben nem adta indokát a felajánlott bizonyítás mellőzésének sem. Ezért a fentiekhez hasonlóan ugyan a másodfokú eljárásra havi 10 000 és 30 000 Ft közötti tartományra szűkült az e követelést érintő jogvita, a részítélet e rendelkezése sem volt alkalmas az érdemi felülbírálatra.

[96] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette ugyanakkor a részítélet rezsi- és telefonköltség címén támasztott kereset elutasítására vonatkozó részét.

[97] A kísérő közlekedési többletköltsége körében is megalapozottan sérelmezték a felek, hogy a részítélet semmilyen alátámasztott indokot és levezetést sem tartalmaz erre vonatkozóan. Az elsőfokú bíróság kizárólag az igény jogalapját igazoló bizonyítékokat összegezte, ám azt is teljesen szükségtelenül, hiszen az alperes – szükségszerűen a jogalapra kiterjedő módon – még a felperes ezzel kapcsolatos járadékigényét is elismerte havi 16 000 Ft összegben. Az elsőfokú bíróság azonban ezt meghaladóan semmilyen érdemi indokolást nem tett arra vonatkozóan, hogy mely tények és milyen bizonyítékok alapján állapított meg a „lejárt” követelés esetében havi 22 000 Ft-ot, a járadék (a fentiek szerint részben szintén lejárt követelés) esetében pedig – ugyancsak bármilyen indokolás nélkül – havi 25 000 Ft-ot (amely utóbbi a kármegosztás kérdésére sem tér ki). Ezért bár a másodfokú eljárásra 358 400 és 1 379 000 Ft között alakultak e jogvita keretei, az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos döntése sem volt alkalmas az érdemi felülbírálatra.

[98] Ugyanezen okokból az alperes fellebbezésével támadott járadékmegállapítást sem lehetett érdemben elbírálni a másodfokú eljárásra kialakult 16 000 és 25 000 Ft közötti keretben sem, amellyel kapcsolatban az ítéltábla ugyancsak utal arra, hogy az alperes az ellenkérelmét meg nem engedhető módon megváltoztatva kérte e kereset elutasítását.

[99] Az ítéltábla ugyanakkor fellebbezés hiányában nem érintette a művelődési többletköltséggel kapcsolatos keresetet elutasító rendelkezést sem.

[100] Az alperes fellebbezése a keresetvesztéséig kapcsán is a részítélet részbeni megváltoztatására irányult, azonban annak indokolása is olyan fokú hiányosságban szenvedett, amely miatt e döntés sem volt alkalmas az érdemi elbírálásra. Az elsőfokú bíróság ugyanis csupán megismételte a felek nyilatkozatait, majd megjelölte, hogy a felek számításai mely beadványokban találhatóak, továbbá utalva a rendelkezésre álló bizonyítékokra a felperes álláspontját fogadta el „törvényesnek”, és a keresetnek megfelelően marasztalta az alperest. Amellett, hogy ezzel kapcsolatban sem alkalmazott kármegosztást, úgy fogadta el „törvényesnek” a felperes álláspontját, hogy a részítélet jogi indokolása semmilyen jogi érvelést sem tartalmaz, különösen nem a Ptk. alperes által hivatkozott 6:528. §-ának (3) bekezdésével kapcsolatban. E szerint a károsult jövedelemkiesését a károsodást megelőző egy évben elért havi átlagjövedelmének alapulvételével kell meghatározni; ha a károsodást megelőző egy évben a jövedelemben tartós változás következett be, a változás utáni jövedelem átlagát kell figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság azonban nemcsak ezen anyagi jogi rendelkezéssel összefüggésben nem tett semmilyen jogi érvelést, de figyelmen kívül hagyta az alperes bírói gyakorlatra történt hivatkozását is a rokkantsági ellátás bruttószámlájával kapcsolatban: a fent már hivatkozott jogegységi határozat értelmében a Ptk. alapján

elbírálandó ügyekben is irányadó, a baleseti járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásáról és a járadék számítási módjáról szóló 1/2006. (V. 22.) PK vélemény II. pontjának 2. mondata szerint ugyanis mivel a baleseti járadék személyijövedelemadó-köteles bevételnek minősül, a járadék alapjául szolgáló valamennyi összeget bruttósított számítással kell figyelembe venni. Az ítéltábla mindezek miatt e tekintetben is a részítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezéséről határozott.

[101] Ugyanez irányadó e követelés „jövőre” nézve járadékszerűen megállapított részére is, amelyet az alperes ugyanazon okból támadott fellebbezésében. Az erre vonatkozó jogi indokolás ugyanis csak annyiban különbözik az előbbtől, hogy az elsőfokú bíróság a járadékigényekre vonatkozó közös indokolás részeként ismertette a Ptk. 6:528. §-ának (1) bekezdését, továbbá utalt arra is, hogy egyebek mellett a Ptk. 6:528. §-ának (3) bekezdésére is figyelemmel volt, az utóbbira vonatkozó jogi érvelést nem tett (mint ahogy a bruttósítás és a kármegosztás vonatkozásában sem), de ellenőrizhető számításokat sem rögzített. Emiatt a részítélet ebben a vonatkozásban sem volt alkalmas az érdemi elbírálásra.

[102] Az alperes részben megalapozottan, részben megalapozatlanul támadta a fürdőszoba átalakításával összefüggésben történt marasztalását. Az elsőfokú bíróság annyiban megalapozott következtetésre jutott, hogy az aggálymentes orvosszakértői vélemény szerint a felperes által használt fürdőszobát akadálymentesíteni kell. Annyiban kiegészítésre szorul ugyanakkor mindez, hogy a felperes e kereseti kérelme nem állt ellentétben a Pp. 172. §-ának (1) bekezdésében rögzítettekkel, amely szerint marasztalásra irányuló kereseti kérelem csak lejárt követelés érvényesítése iránt terjeszthető elő. A felperes ezzel kapcsolatos (tágabb értelemben vett) károsodása ugyanis már felmerült, ezért igénye lejárt követelésként érvényesíthető. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.037/2009/4. számú ítéletében (de pl. a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.816/2009/8. és a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.191/2023/13. számú ítéleteiben is) hivatkozottak értelmében ugyanis az arra rászoruló károsult – a teljes kárpótlás elvének szem előtt tartása mellett – nem kötelezhető arra, hogy az ilyen jellegű költségeket maga előlegezze meg, ezért téves az az álláspont, hogy a még nem eszközölt átalakítás vagyonsökkenésként nem jelentkezik; a kára ilyen esetben ugyanis az a hátrányos következmény, amely elzárja attól, hogy a másokéhoz hasonló, a káresemény hiányában számára is nyitva álló életet éljen. A Ptk. 6:522. §-ának (1) bekezdése a teljes kárpótlás elveként azt rögzíti, hogy a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni. A (2) bekezdés c) pontja szerint pedig a teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket is. Az elsőfokú bíróság ezért – e kiegészítéssel – megalapozottan vizsgálta e követelés összességét.

[103] Az alperes azonban megalapozottan hivatkozott arra, hogy az ennek alapjául felhasznált igazságügyi építész szakvélemény aggályos. Előre bocsátva, hogy az elsőfokú bíróság e tekintetben sem adta érdemi indokát, amiért elvetette az alperes ezzel kapcsolatos hivatkozásait és indítványát, az alperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a szakvélemény tévesen abból indult ki, hogy az egyébként járóképese felperes, aki a szakértő helyszíni szemlájén is jelen volt, kerekesszéket használ, és ennek figyelembe vételével határozta meg, hogy a felperesi lakóingatlan melyik helyisége lehet alkalmas az akadálymentesített fürdőszoba kialakítására (36. sorszámú szakértői vélemény és annak kiegészítései). Az alperest azonban a Ptk. 6:519. §-a alapján a káreseménnyel okozati összefüggésben álló károk megtérítésének kötelezettsége terheli, azaz a kártérítés nem mehet túl saját célján, a kompenzáción, és nem vezethet káronszerzésre. Ugyanebbe illeszkedik az alperes elsőfokú eljárás során tett azon észrevétele is, hogy a felperes káreseménytől

függetlenül előregedett kazánjának cseréje mennyiben áll okozati összefüggésben a káreseménnyel (47. sorszám alatti észrevételek). Bár az elsőfokú bíróság felhívására a szakértő kiegészítette szakvéleményét (58. sorszámú irat), abban az előzőek szerinti téves feltevésein nem változtatott. A Pp. fent már hivatkozott 316. §-a (1) bekezdésének c) és d) pontjai szerint a kirendelt szakértő szakvéleménye egyebek mellett akkor aggályos, ha önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér. Az elsőfokú bíróság azonban érdemben nem kísérelte meg ezen aggályosság elhárítását a szakvélemény kiegészítése során, és nem tisztázta, hogy a felperes tényleges mozgáskorlátozottsága milyen átalakításokat kíván, avagy valóban csak új fürdőszoba kialakítására van lehetőség. Az elsőfokú bíróság emellett az azzal kapcsolatos indokolást is elmulasztotta (a kármegosztás alkalmazása mellett), hogy az alperes érvelésének megfelelően van-e lehetőség áfa felszámítására a még ténylegesen ki nem egyenlített költség után. Mindezek miatt azonban nemcsak az indokolás, de a bizonyítás nagyterjedelmű hiányosságai miatt sem volt lehetőség a döntés érdemi felülbírálatára.

[104] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette a pert megelőzően felmerült, főkövetelésként érvényesített szakértői költség tárgyában hozott elutasító rendelkezést sem.

[105] Az alperes fellebbezése a felperes személye körüli kisegítés többletköltsége körében is a részítélet részbeni megváltoztatására irányult, azonban annak indokolása is olyan fokú hiányosságban szenvedett, amely miatt e döntés sem volt alkalmas az érdemi elbírálásra. Az elsőfokú bíróság ugyanis csak a jogalap körében tett érdemi, a beszerzett orvosszakértői véleményre utaló indokolást, arra ugyanakkor nem, hogy valójában miként értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és milyen tények, bizonyítékok és számítás alapján határozta meg az alperes terhére megállapított havi 10 000 Ft-ot, és annak részeként figyelemmel volt-e a kármegosztásra.

[106] Az ítéltábla mindezekon kívül észlelte azt is a Pp. 383. §-ának (6) bekezdésében előírtak alapján, hogy bár az elsőfokú bíróság a perköltség számítására vonatkozó indokolási kötelezettségének sem tett eleget, hiszen határozatában sem a pertárgy értékét, sem a felek arra vetített pernyertességének arányát nem tüntette fel, és nem is részletezte (mint ahogy az általuk előlegezett költséget sem), az alperest 450 000 Ft illeték viselésére kötelezte a meg nem fizetett 1 500 000 Ft-ból, amely 70-30% pernyertességi arányt feltételez az alperes javára. Ettől eltérően – ugyancsak ismeretlen okból – 459 082 Ft perköltség [helyesen: állam által előlegezett költség – Pp. 102. §-ának (1) bekezdése] megfizetésére kötelezte az alperest az állam által előlegezett 875 000 Ft-ból, amely viszont 52-48%-os pernyertességi arányt feltételez a felperes javára. Ez utóbbi továbbá abból a szempontból is korrekcióra szorul, hogy az állam által eddig előlegezett költség összege 1 106 265 Ft. Az ítéltábla észlelte továbbá, hogy az alperes illeték megfizetésére történő kötelezése nem felelt meg az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 78. §-ának (4) bekezdésében, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdéseiben meghatározottaknak sem. Az elsőfokú bíróságnak azonban egyrészt a részítélet, másrészt a hatályon kívül helyezés miatt is az új eljárás során meghozott ítéletben kell rendelkeznie mindezekről az e bekezdésben rögzítetteknek megfelelő indokolással.

[107] Az ítéltábla mindezek miatt az elsőfokú részítélet érdemben elbírálnakó részét részben megváltoztatta a Pp. 383. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján, míg érdemben el nem bírálható rendelkezéseit hatályon kívül helyezte a Pp. 381. §-a alapján. Mivel a fent megjelölt hiányosságokat részben a bizonyítás, részben az érdemi döntés indokolása során kell pótolni, az ítéltábla az érdemi tárgyalási szaktól kezdve utasította új eljárásra az elsőfokú bíróságot a Pp. 386. §-a (2) bekezdésének d) pontja alapján.

[108] A szükséges eljárási cselekmények a következők:

- gondoskodni kell a szakértői vélemények hiányosságainak és ellentmondásainak kiküszöböléséről,
- rendelkezni kell valamennyi kereseti kérelemről, továbbá valamennyi marasztalás esetében a teljesítési határidőről is,
- az érdemi döntés megalapozására eleget kell tenni az indokolási kötelezettségnek, amely indokolásnak összhangban kell lennie a meghozott döntéssel, és rögzítenie kell, hogy az elsőfokú bíróság miként értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, abból milyen tényeket állapított meg, továbbá hogy milyen tények, bizonyítékok és számítás alapján, mely jogszabályhelyekre tekintettel hozta meg döntését, illetőleg valamely nyilatkozatot vagy bizonyítást milyen okból mellőzött,
- a jelen másodfokú részítélettel véglegesen elbírált kereseti kérelmekre is figyelemmel kell határozni a perköltség, valamint a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viseléséről, és e döntés indokait is szerepeltetni kell az ítéletben.

[109] Az ítéltábla a jelen részítéleti rendelkezésekkel érdemben és véglegesen elbírált fellebbezésekkel összefüggő másodfokú perköltség viseléséről az alábbiak szerint határozott a Pp. 383. §-ának (5) bekezdése alapján. Az érdemben elbírált rendelkezések pertárgyértéke a felperes esetében 12 054 200 Ft (12 000 000 Ft sérelemdíj + 5200 Ft tönkrement ingóság + 49 000 Ft gyógyszerköltség), míg az alperes esetében – figyelemmel a Pp. 21. §-ának (4) bekezdésére is – 567 599 Ft (79 986 Ft kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési többletköltség + 487 613 Ft kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség). Figyelemmel azonban arra, hogy a 487 613 Ft pertárgyértékű, a kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség fellebbezésére nagyobb részben az elsőfokú bíróság hibájából került sor, és a felperes 10 613 Ft, a közrehatására jutó rész kivételével maga sem ellenezte e fellebbezés teljesítését, a felek perköltségének viszonylatában figyelembevehető pertárgyérték a felperesi 12 054 200 Ft és az alperesi (79 986 + 10 613 =) 90 599 Ft, összesen 12 144 799 Ft volt. Ebből a felperes pernyertessége 6 000 000 Ft, az alperes pernyertessége 6 144 799 Ft, azaz közel egyenlő, amely mellett mindkét fél oldalán kizárólag a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja, (5) bekezdése és a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerinti áfa-köteles ügyvédi munkadíj merült fel. A Pp. 83. §-a (2) bekezdésének 2. mondata szerint ha a pernyertesség és a pervesztesség aránya közötti különbség, valamint a fél és az ellenfél javára meghatározott perköltségek összege közötti különbség nem jelentős, egyik fél sem köteles perköltség megtérítésére. Az ítéltábla ez alapján egyik felet sem kötelezte perköltség megtérítésére.

[110] Az alperes a 6 000 000 Ft pertárgyértékű pervesztessége mint illetékalap után az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése alapján számított 480 000 Ft meg nem fizetett fellebbezési illeték viselésére a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles (a fent kifejtetteknek

megfelelően), míg a további 6 621 799 Ft illetékalapra jutó 529 744 Ft illeték a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad a felperes személyes költségmentessége miatt.

[111] Az eljárás a hatályon kívül helyezett (és az eddig első fokon el nem bírált) rendelkezéseket tekintve folyamatban maradt, ezért az ítéltábla a Pp. 386. §-ának (3) bekezdése alapján csupán megállapította a hatályon kívül helyezéssel érintett további 15 932 374 Ft pertárgyérték alapján az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése alapján számított 1 274 590 Ft fellebbezési illetéket és a felek oldalán felmerült áfa-köteles ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget. Ennek összegét a R. 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése alapján számítható összeghez képest a (6) bekezdés alapján mérsékelt összegben határozta meg. Mert bár a felek képviselői részletes beadványokban terjesztették elő fellebbezési kérelmeiket és ellenkérelmeiket, azokban túlnyomórészt a már az elsőfokú eljárás során is megtett nyilatkozataikat ismételték meg. Az ítéltábla ezért mindkét fél esetében – a R. 4/A. §-ának (1) bekezdésére is figyelemmel – 300 000 Ft-ban határozta meg a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló munkadíjat. Mindezekről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező határozatában.

Debrecen, 2023. október 26.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró